

KOROŠKA KRONIKA

Izdaja Britanska obveščevalna služba. — Cena mesečno: za tuzemstvo 2 S, v inozemstvo 5 S. — Posamezna številka 50 grošev

Leto V.

CELOVEC, 16. decembra 1949

Številka 50

Kakšno je vzdušje v Beogradu

Iz Beograda poroča dopisnik agencije United Press, da so uradni jugoslovanski krogi izjavili, da mora Sovjetska zveza sedaj popolnoma preusmeriti svojo evropsko strategijo kot posledico poloma njene politike napram Jugoslaviji in pa zaradi pričakovanja podpisa avstrijske mirovne pogodbe. Najbolj važna sprememba v politični sliki vzhodnoevropskega položaja je dejstvo, da ni nikjer več znakov, da bi Rusi še nadaljevali z zbiranjem svojih vojaških sil na Madžarskem in v Romuniji. Sedaj more biti ruskih čet v teh dveh jugoslovanskih sosednjih državah največ kakih 50.000, večina zanesljivih poročevalcev pa jih ceni celo na nižje število. Zaupanje maršala Tita in njegove vlade v zmago v svoji borbi na življenje in smrt s Kremljem se je jasno pokazalo v celi vrsti razgovorov, ki jih je imel pisec tega članka pred kratkim z

visokimi častniki in uradniki v Beogradu.

Polegla se je grožnja, da bi se vtiho tapili v Jugoslavijo dobro izvežbani in organizirani petokolonaši v večjem številu iz kominformističnih držav. Jugoslovani pravijo, da je prišlo do tega po zaslugi čuječnosti močnih čet, ki čuvajo mejo. Resnica je, da je prišlo do več takih ponesrečenih poizkusov ne dolgo od tega — posebno iz Albanije in Madžarske — ki pa jih niso uradno objavili in pričakujejo še več podobnih. Toda Jugoslovani so prepričani, da imajo naslednji manj možnosti za uspeh, kakor pa so jih imeli oni v preteklosti.

Zelo značilno je tudi, da Jugoslovani ne verjamejo, da je kaka možnost, da bi bili grški uporniki, ki so se zatekli v Albanijo in Bolgarijo, poslani v napad proti Jugoslaviji.

Vesti, ki prihajajo v Beograd, vodijo

do uradnega zaključka, da Jugoslavija ni podvzela nobenih korakov v smeri, da bi preprečila tak razvoj dogodkov. Po jugoslovanskem mnenju je najvažnejši razvoj, odkar je prišlo do preloma med Titom in Stalinom to, da so Rusi sedaj v defenzivi ne samo glede Jugoslavije ampak povsod po Evropi.

Če pogledamo najnovejšo zbirko kominformističnih izjav, lahko Jugoslovani čitajo iz nje priznanje sovjetskega neuspeha. Dejstvo, da so Rusi sedaj morali izobčiti celotno jugoslovansko komunistično stranko in njeno vodstvo, je znamenje prav posebno velike slabosti. Oni pravijo, da je to priznanje, da je Rusija izgubila politično vojno ideološke bliskovite vojne. Dejstvo, da so taki jugoslovanski vetrnjaki kakor Lazar Brankov, bivši jugoslovanski svetnik na madžarskem poslanstvu, in Blagoje Hadžipancov, prejšnji jugoslovanski svetnik pri sofijskem poslanstvu — oba sta prešla na stran Kominforma — prišli pred sodišče kot Titova agenta, je drugo tako znamenje za Jugoslovane, da je Kremelj opustil vsako upanje na revolucijo v Jugoslaviji. Sovjetska slabost se tudi kaže po mnenju Jugoslovancev v najnovejših smernicah ameriške komunistične stranke, ki hoče pridobiti člane iz vseh krogov družbe in daje na-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dr. Renner 79 let star

Zvezni predsednik dr. Renner je obhajal v sredo svoj 79. rojstni dan. Zvezni kancler dr. ing. Figl mu je izročil v svojem in v imenu vlade čestitke. V pismu pravi, da gleda zvezni predsednik lahko z zadovoljstvom na svoje dolgo dela, žrtev in časti polno življenje, ter mu želi še mnogo let življenja in delovanja za dobrobit Avstrije.

Prisilno delo za poljedelce v Sovj. zvezi

V Georgiji so določili, da morajo poljedelski delavci delati 120 dni na kolektivnih kmetijah. Če pa delavec noče izvršiti tega dela, ga obsodijo na šest mesecev brezplačnega prisilnega dela. Tako poročajo iz Ankare.

Za delo na teh farmah pa plačujejo na sledeči način: kilogram koruze, 50 gramov sira in 2 rublja za vsak dan. Delavci pa imajo tudi pravico na 60 litrov vina in pet kg tobaka letno.

Sovjetska zveza podpisala konvencijo RN

V ponedeljek so podpisali odposlanci Sovjetske zveze, Ukrajine in Bele Rusije štiri nove konvencije Mednarodnega Rdečega križa. Skupno število držav podpisnic znaša sedaj 48.

Laburisti v Avstraliji in Novi Zelandiji premagani pri volitvah

Po osmih letih delavske vlade v Avstraliji je pri volitvah, ki so se vršile pred nekaj dnevi, zmagala koalicija liberalne in kmečke stranke.

Poslanska zbornica šteje 123 ljudskih zastopnikov in ni še dokončno določeno, koliko poslancev bo imela kaka stranka v zbornici.

Tako je vlada laburističnega ministrskega predsednika Chiflyja v Avstraliji doživela isto usodo, kakor je pred tednom zadela vlado ministrskega predse-

dnika Fraserja v Novi Zelandiji, ki je izgubila vodstvo v državi po 14 letih, ker jo je premagalo pri splošnih volitvah desničarsko krilo.

Ko je bil izid volitev v Avstraliji že več ali manj znan, je g. Menzies, ki bo po vsej verjetnosti naslednik Chiflyja, izdal izjavo v imenu koalicije liberalne in kmečke stranke, v kateri obljublja v imenu nove vlade, da bo proglasil avstralsko komunistično stranko za protizakonito.

Britanski politični komentarji se bavijo na široko z zanimivom pojavom, da se je v preteklih tednih politična tehtnica nagnila od leve na desno v dveh britanskih dominijonih. Sprašujejo se: da li pomeni to, da se bo dogodilo isto tudi britanski laburistični vladi pri bodočih splošnih volitvah, ki se bodo vršile prihodnjega leta meseca februarja ali marca? V Avstraliji in v Novi Zelandiji so bili laburisti na vladi, predno je prišla laburistična vlada na oblast v Veliki Britaniji. Da li zdaj desničarji kažejo isto pot konservativcem v Veliki Britaniji?

Nadomestne volitve v Angliji

Ob koncu preteklega tedna so bile v volilnem okrožju Bradford nadomestne volitve. Bradford je delavski kraj in so bile volitve zaradi tega posebno značilne, ker so pokazale, kam težijo angleški volilci. Zmagali so laburisti.

Proslava „dneva človeških pravic ZN“ v Ameriki

V raznih ameriških mestih so 10. decembra proslavili z raznimi svečanostmi „Dan človeških pravic OZN“. Na čelu odličnih govornikov na svečanostih v New Yorku je bila gospa Franklin D. Roosevelt.

Kostov: „Jaz sem nedolžen“

Glavni obtoženec pri razpravi v Sofiji. Trajčo Kostov, bivši namestnik bolgarskega ministrskega predsednika, je izjavil v svojem zadnjem zagovoru, da je nedolžen. Njegovi soobtoženci so „priznali svojo krivdo“ in prosili za milo obsodbo.

Kostov ni poizkušal zavreči izpovedi svojih soobtožencev, ki so pričali proti njemu, pač pa je izjavil, da preklicuje izpovedi, ki jih je dal v preiskovalnem zaporu. Bolgarski zunanji minister Poptomov je izjavil pri tiskovni konferenci, da bodo podvezli ukrepe za čistko v upravnih in vojaških službah. Po njegovem mnenju se bo vršilo v Bolgariji še več razprav po vzorcu sedanje.

„Times“ piše o procesu proti Kostovu in pravi da od konca vojne niso nikdar tako zaničevali v vzhodni Evropi človeški razum, kakor v procesu proti Kostovu in njegovim soobtožencem, ki se je začel 7. decembra v Sofiji.

Drugi državni procesi v vzhodni Evropi so pripravili svet na to, da je pričakovana fantastična obtožba proti obtožencem. Toda tedaj so bile obtožnice, kakor n. pr. obtožnice proti kardinalu Mindszentyju in Rajku, sestavljene z neko navidezno logiko, čeravno je ta logika temna za domneve zarote, in so vsebovale neke posameznosti in neko določnost, vse to seveda z namenom, da bi podprli verjetnost zarot.

V dolgi obtožnici proti Kostovu in njegovim soobtožencem pa je strašno to, da niti najmanj ne stremi za tem, da bi bila takšna. Obtožnica ne navaja nika-kega neposrednega dokaza, da podpre veleizdajo in zaroto Kostova, ki je bila baje skovana v svrhu umora ministrskega predsednika Dimitrova. Ni zarot, ampak so samo obtožbe. Proces postaja

tako enostaven terorističen akt, ki ga obtožba niti ne skuša zakriti.

„Times“ nato nadaljuje: „Predno so Kostova zaprli v marcu tega leta, se je zdelo, da je položaj zanj zelo ugoden in da je to človek, ki je določen za naslednika Dimitrova. Kostov je komunist stare garde, ki so ga vežbali veliko let v sovjetski prestolnici. Zahodni diplomati so menili, da je to eden najbolj surovih voditeljev v vzhodnem taboru, človek, ki je nasproten vsakemu sporazumu z Zahodom. Ko so ga zaprli, so objavili, da ni hotel dati Sovjetom nekih podatkov gospodarskega značaja in sicer za časa trgovinskih pogajanj. So vjeti so očitno skušali dobiti bolgarsko blago po najnižjih cenah. Kostov pa ni videl pametnega razloga, da bi povedal lastne cene bolgarskih proizvodov samo zato, da pomaga Sovjetom znižati te cene.“

„Times“ zaključuje in pravi, da je bil to izgovor zato, da obtožijo Kostova veleizdaje. Bilo je že določeno, da Kostov postane Rajk Bolgarije.

Splošna stavka v Italiji

Splošna stavka, ki jo je proglasila pretekli teden v Italiji komunistična Delavska zveza, je doživela polom. To je bil prvi udarec za italijanske komuniste. Stavka ni nikjer popolnoma uspešna in večina delavcev je kar prezrla odlok o stavkanju.

Vendar Zapad še nima vzroka, da bi se veselil. Pri tem namreč komunisti niso bili poraženi pri svojem glavnem namenu, ki so ga hoteli doseči s stavko. Tu gre namreč za vprašanje, ki se vleče že iz dobe cesarjev, a je danes v Italiji najvažnejše. Gre namreč za zemljiško posest, za razdelitev zemlje in njeno uporabo. Celotno vprašanje nastaja pač iz tega, ker živi preveč ljudi na premajhnem prostoru. Ker pa verjetno nikdar ne bo prišlo do res zado- voljive rešitve tega vprašanja, bi bilo treba in se tudi mora izravnati razlika med ubogimi kmeti, ki so brez vsakega zemljišča, in med ogromnimi veleposestvi, ki so prevsem na jugu. Agrarna reforma je bila največja obljuba predsednika De Gasperiya v volilni borbi. Toda načrt se je zavlekel deloma zaradi nasprotovanja veleposestnikov, deloma

pa zaradi težavne izvedbe tega načrta.

Marshallov načrt je vse vprašanje nekoliko olajšal. Pošiljke s hrano, predvsem žitom, predstavljajo večino pomoči Italiji. S tem pa tudi demokrati pridobivajo na času. Uprava za gospodarsko sodelovanje je priskrbel denar za nujno potrebni italijanski melioracijski načrt. Pričeli so izvajati nad sto načrtov za izboljšanje zemlje, ki bodo dali Italiji več rodovitnega polja. Za ta dela bodo porabili sto milijonov dolarjev, katere bo italijanska vlada uporabila iz protivrednostnega fonda ECA v lirah.

Z dolgoročnim načrtom te vrste bo Italija lahko znatno povečala pridelovanje hrane in površino obdelane zemlje za svoje kmete. Toda nujno potrebo je, da izvedejo v Italiji agrarno reformo še sedaj, ko prejema pomoč iz Marshallovega načrta. Prav gotovo bo zadnja stavka in vedno večja upornost kmetov prepričala De Gasperiya, da čas poteka in da je treba izvesti odločnejše ukrepe, ki bodo bistvene važnosti za stvar demokracije v Italiji in na Zapadu. („Pittsburgh Post Gazette“)

Zastoj v pogajanjih za avstrijsko mirovno pogodbo

V pogajanjih namestnikov zunanjih ministrov Združenih držav, Velike Britanije, Francije in Sovjetske zveze za sklenitev avstrijske mirovne pogodbe je nastal zastoj. Sovjetski predstavnik od klanja namreč razgovor o členu, ki ob- ravna povojne dolgove Avstrije napram Sovjetski zvezi za dobavo živil in za usluge, češ da razpravljajo o tem vprašanju zdaj na Dunaju sovjetski in avstrijski predstavniki. Zaključek dela za pogodbo zavisi torej od izida pogajanj na Dunaju.

Politični pregled

KOMUNISTI POVZROČAJO NEMIRE V AVSTRIJI

V južni Avstriji so stavkajoči gradbeni delavci pričeli stavkati in so na štajerskem za nekaj ur preprečili cestni in železniški promet. Avstrijske oblasti na Dunaju so označile to dejanje kot komunistični poizkus za sejanje nemire. Komunisti skušajo izkoristiti upravičene zahteve za povišanje plač v svoje strankarske namene.

ROMUNSKO LETALO PRISTALO V BEOGRADU

Potniki romunskega letala, ki vzdržuje promet med Budimpešto in Turn Severinom, so prisilili pilota, da je pristal v Beogradu. V letalu se je vnel boj med katerim je bil ubit oborožen komunistični policist. V letalu je bilo 19 potnikov, 5 članov posadke in en policist. Po pristanku v Beogradu je pet potnikov zaprosilo za politični azil jugoslovanske oblasti. Med njimi je tudi inspektor romunske Narodne banke.

OBSODBE V SARAJEVU

Jugoslovansko sodišče je izreklo v soboto obsodbe na sarajevskem procesu proti desetim Rusom, ki so bili obtoženi, da so med vojno sodelovali s sovražnikom in po vojni vohunili za Sovjetsko zvezo. Kazni segajo od 3 do 20 let. Obsojenci so vložili priziv. Premoženje obsojencev je bilo zaplenjeno, državljanске pravice pa so jim vzeli za različne dobe.

FRANCIJA PREPOVEDALA IZVOZ STRATEŠKEGA BLAGA

Francoska vlada je prepovedala izvoz strateško važnega materiala, posebno letal, v države za železnim zastorom. Razen nekaterih slučajev za Jugoslavijo in Finsko ne bodo izdali nobenih tozadevnih dovoljenj. Francosko trgovinsko ministrstvo drži vrste za izvoz prepovedanega blaga še v tajnosti.

MOLČEČA SOVJETSKA OPOZICIJA

Glavna skupščina OZN je s 45 glasovi proti 5 glasovom potrdila pravico kitajskega naroda do svobode brez tujega nadzorstva in gospodstva in je pozvala vse države, naj opustijo vsak poizkus zagotovitve vplivnostnih področij in drugih prednosti v Kitajski. Proti so glasovale države sovjetskega bloka. Jugoslavija se je glasovanja vzdržala.

Ameriški zastopnik je pred glasovanjem pozval sovjetsko delegacijo, naj objavi besedilo dogovorov s kitajskimi komunisti, na kar ni dobil nobenega odgovora.

SOVJETSKI UKREPI PROTI JUGOSLOVANOM

Kakor poročajo z Dunaja, so sovjeti v soboto ob treh zjutraj nenadoma izvedli hišno preiskavo v prostorih avstrijsko-jugoslovanske družbe v Presse-gasse 8 v IV. okraju. Pobrali so številne akte in kartoteko članov ter zapečatili ob svojem odhodu te prostore. Do torka so morali izprazniti stanovanja tudi stanovalci v nadstropju nad temi prostori.

Omenjena „Družba za gojitev kultur, nih in gospodarskih odnošajev z Jugoslavijo“ je imela pred nekaj tedni stanek, na katerem so izključili kominformistične člane. Od takrat je bilo v teh prostorih tiho, tajnik se ni več pokazal in tudi njegova tajnica ni več prihajala. Pošta pa se je nabirala, a se ni nihče zmenil za njo.

Tudi jugoslovanskemu vojaškemu odposlanstvu v vzhodnem predelu Berlina so Sovjeti zapovedali, da mora zapustiti njihovo področje. Jugoslovansko odposlanstvo se je umaknilo na britansko področje. Nekaj dni pred izgonom so bili člani odposlanstva v svojih stanovanjih zastraženi. Vodja istega je vložil protest zaradi tega ukrepa pri sovjetskih oblasteh.

Drobne novice

Sovjetsko veleposlaništvo je obvestilo ameriško zunanje ministrstvo, da bo Sovjetska zveza za Božič vrnila enega izmed treh ledolomilcev, ki jih je prejel od Združenih držav na podlagi pogodbe o najemu in posojilu. Veleposlaništvo se je opravičilo, da ostalih dveh ledolomilcev še ne morejo vrniti, ker sta uklenjena v arktičnem ledu do prihodnje spomladi.

V Londonu so ustanovili novo komunistično delavsko organizacijo, kateri so dali ime Mednarodna zveza svobodnih sindikatov (International Confederation of Free Trade Unions — ICFTU). Sedež te organizacije bo Bruselj.

V Združenih državah je izšla knjiga, ki nosi naslov „Mir na zemlji“. Knjiga pojasnjuje bistvo Združenih narodov in delo te organizacije na vsem vsetu.

V preteklih sedmih dnevih so prispele v tržaško pristanišče štiri ladje s skupnim tovorom 5513 ton ERP dobav za Avstrijo. Tovor je obstajal iz 2646 ton slanin, 2378 ton žita in 489 ton sojinega olja.

Amnestija v Jugoslaviji?

Dopisnik United Pressa poroča iz Beograda, da se bo jugoslovanska narodna skupščina sestala okoli 20. decembra. Kot trdijo v zanesljivih krogih, bodo ob tej priliki razglasili amnestijo za kakih 300 političnih kaznjencev, katero sedaj pripravljajo.

Štiridnevno zasedanje skupščine služi vsaki dve leti, da odobrijo vladne določbe in glavna točka letošnjega zasedanja bo govor zunanjega ministra Edvarda Kardelja, ki se je pred kratkim vrnil iz Amerike in ki bo prvič ob tej priliki podal obračun svoje uspešne misije pred Združenimi narodi. Uradni krogi trdijo, da bo Kardeljev govor ogromne važnosti in da bo po vsej verjetnosti vseboval tudi pregled jugoslovanske preusmeritve se zunanje politike. V jugoslovanski prestolnici ugibajo predvsem, če bo kateri izmed važnih političnih osebnosti iz predvojnega doba kot n. pr. Dragoljub Jovanović deležen amnestije, ki jo sedaj pripravljajo. Kakor trdijo zanesljivi viri, je zelo mogoče, da bo število pomiloščenih presegalo število 300, ker je možnost,

da se bo dobrodelnost ob začetku novega leta razširila tudi na nepolitične kaznjence. Med političnimi kaznjenci, ki bodo deležni te sreče, ne bodo pristaši Kominforma, ker so te vrste zločinci skoraj brez izjeme zaprti na podlagi „upravnih obsodb“ — obsojeni niso bili pred sodiščem.

Od oktobra sem je jugoslovanska vlada izpustila kakih 1200 jugoslovanskih kominformistov in kakor pravi jugoslovansko komunistično glasilo „Borba“, je bilo samo kakih 1400 jugoslovanskih kominformistov zaprtih od letošnje jeseni.

Vključ govoricam, da ga bodo izpustili, vendar katoliški nadškof Alojzij Stepinac ne bo med onimi, ki bodo deležni amnestije. On sedi sedaj že štiri leta v ječi. Obsojen je bil na 16 let. V pogovoru, ki ga je imel maršal Tito s petimi člani nekega ameriškega odbora, je izjavil popolnoma jasno, da katoliški jugoslovanski vodja ne bo pomiloščen zaradi njegovih „težkih zločinov“, ki da jih je zagrešil med vojno nad jugoslovanskimi narodi.

Kakšno je vzdušje v Beogradu

(Nadaljevanje s 1. strani)

vodila svojim članom, naj delajo propagando med zidarji in industrijskimi delavci.

Čistke v bolgarski, češkoslovaški, poljski in komunističnih partijah drugih držav imajo nalogo, da zamašijo ideološke vrzeli, ki so nastale po Titovem uporu proti Moskvi glede dejstva, če morajo komunisti hočeš nočeš sprejeti diktat iz Moskve, četudi na škodo svojih narodnih interesov.

Sovjetska zveza mora okrepiti svoje satelite, predno bo lahko podpisala mirno pogodbo z Avstrijo zaradi koncesij, ki jih nudijo zapadne velesile, če hoče podpisati avstrijsko pogodbo. Imenovanje maršala Rokosovskega kot poveljnika poljske armade in slični ukrepi so v bistvu obrambnega značaja; Jugoslovani menijo, da imajo namen prepričati novega Tita.

Jugoslovani popolnoma prosto govore

o svojih potrebah po blagu in posojilih od Zapada in so bili pomirjeni zaradi pariške odločitve treh zunanjih ministrov, da morajo z budnim in dobrohotnim pogledom motriti jugoslovansko razmerje do Rusije.

Čeprav je bilo nekaj nesporazumljenj med visokimi jugoslovanskimi komunisti glede naglice njihovega preloma z Moskvo, so to razmeroma majhno vprašanje hitro uglasili s pomočjo zlobnega moskovskega napada na Tita in pa z zmago pred Združenimi narodi, ko so si priborili sedež v Varnostnem svetu. Jugoslovani so mnenja, da so razkrinkali sovjetsko „mirovno“ ofenzivo pred Združenimi narodi in da so si pridobili javno odobravanje od vseh strani sveta za svoj odločen nastop. Ta njihov položaj — tako čutijo Jugoslovani — je bil odločilnega pomena pri dejstvu, da so prisilili Kremelj k umiku.

Mala opora v titanski borbi

(ALBANIJA V LUČI SPORA BEOGRAD—MOSKVA)

Od časa jugoslovanskega razkola se govori o Albaniji vedno pogosteje. Ena izmed zadnjih novic je ta, da se je albanski ministrski predsednik Enver Hodža, ta negotovi prokonzul Moskve v tem osamljenem sovjetskem prostoru, podal v Rusijo s sovjetskim letalom v spremstvu generala rdeče armade. Iz tega pač sledi, da je bil Hodža tja pozvan ali pa da je šel sam, da zaprosi za pomoč pri mogotcih Kremlja, da ubrani svojo „ogroženo“ dežel.

Druga razlaga bi bila, da je odšel v Moskvo, da se udeleži tajnega zborovanja Kominforma: istočasni odhod komunističnega italijanskega voditelja Togliattija daje slutiti, da so se člani komunistične internacionale sestali v Moskvi k izrednemu zasedanju, ki je prvo po 18 mesecih. Nedvomno je tak sestanek zelo verjeten, potem ko so skupni napori satelitskih držav za uničenje Tita propadli.

Treba je podvzeti bolj energične ukrepe in pri tem morata igrati Hodža in Togliatti važno vlogo, ker jugoslovanski odpad razdvaja in slabi komunistično stranko v Italiji in nasprotuje sovjetskemu načrtu, ker izolira Albanijo, ki jo Sovjeti že dve leti utrjujejo kot oporišče na Jadranskem morju.

Premalo važnosti so polagali na albanski položaj v tem preobratu; sama po sebi Albanija kot država ni velikega pomena niti po številu prebivalcev niti s političnega stališča. Čeravno leži ob Jadranskem morju, stisnjena med Grčijo in Jugoslavijo v razdalji topovskega strela od Italije, nista dotok trgovine niti napredek dosegla njenih obal. Dokler ni postala po tiranski pogodbi leta 1927 Albanija italijanski protektorat, ni imela praktično ne cest, ne časopisov, niti električne energije. Njen hrabri in plemeniti gorjanski narod je živel na pol divje življenje, popolnoma zaprt pred modernim svetom in njegovimi šegami, skoraj tako kot prebivalci Daljnega Tibeta.

Albanija je bila vedno prav malo obiskana in nepoznana dežela; po vojni pa, ko jo je popolnoma prevzel sovjetski imperializem, je postala še bolj osamljena kot kdaj prej. Francija je edina zahodna država, ki vzdržuje v glavnem mestu v Tirani svojo diplomatsko misijo. To mesto ima okoli 30.000 prebivalcev in edine vesti so tiste, ki dospejo po redkih beguncih v Italijo, na Grško in v najnovejšem času tudi v Jugoslavijo.

Iz teh virov lahko zvemo, da je Albanija v politični zmešnjavi in v ekonomskem razpadu.

Na tisoče Albancev živi v Jugoslaviji in maršal Tito je bil nedvomno dobro poučen o tem, ko je pred tednom dni odpovedal dvajsetletno pogodbo o prijateljstvu in vojaški pomoči sosedni državi, ki je bila praktično pod njegovim nadzorstvom, še predno je prišlo do preloma z Moskvo. Od takrat so Sovjeti

še pomnožili svojo že preje znatno vojaško misijo, da podprejo vlado Hodže, ki je bila očiščena Titovih pristašev. Kot vse kaže, pa ta vlada ne more držati vala krive vere med pristaši stranke kakor tudi ne razbiti odpora kmetov proti rekviziciji pridelkov prehrane.

Se poseben življenjski interes imajo Sovjeti, da ubranijo oporišča za letala in podmornice, ki so jih postavili deportiranci iz Baltičkih dežel s prisilnim delom na bivšem italijanskem otočku Saseno in na pogorju, ki obdaja Valonsko luko. Albanija je v resnici najoddaljenejša predstraža Sovjetske zveze proti zapadu, katero je mogoče sedaj doseči samo po zračni ali pa po morski poti preko Črnega morja.

Njena samostojnost je sedaj še večjega pomena zaradi izgube dolge in skoraj nedostopne jugoslovanske obale. Važnost Albanije je še povečana po dejstvu, da so na južnem delu osredotočene ostale vojaške sile grških gverilcev. Dokler je ta albanska predstraža v sovjetskih rokah, jo lahko uporabijo kot grožnjo proti Jugoslaviji, Grčiji in Italiji, če bi pa prišla na Titovo stran, bi utrdila njegov položaj, oslabil pa Sovjetsko zvezo.

Kdor pozna ta mali in preprosti narod, se mu zdi skoraj nemogoče, da bi bila Albanija ena izmed točk v gigantski borbi za Evropo; vendar pa smo lahko prepričani, da ima Albanija važno vlogo v načrtih, ki jih kuje Kominform, da zatre neodvisnost Jugoslavije. Ravno tako je spet res, da se Tito zanima za Albanijo bolj kot pa kateri koli drugi izmed bivših prijateljev (sedaj sovražnikov), ki ga obdajajo. Italija s pritajenim dihom opazuje, kar se dogaja in druge zahodne velesile so skoraj ravno tako prizadete, ker čeravno Albanija ni slamnata bilka, ki bo izpodnesla velbloda, je pa slamnata bilka, ki dela nadlego tako Moskvi kot Balkanu.

Kar tiče Albancev samih, mogoče to, kar oni mislijo, ni velikega pomena, ker so eden izmed malih nezavarovanih narodov neodvisnega duha ali brez vojske in sredstev, da bi se mogli upreti uspešno kaki sili.

Že večkrat zavojevani, so Albanci obdržali na prehodnih svojih gora primitivno samovlado, ki do sedaj nikakor še ni prenehala obstajati. In prav to bo vzrok, da se verjetno danes kažejo mnogo bolj uporne kot kdaj prej; obstaja tudi možnost, da se bo njihov odpor, povezan s kmečkimi sloji drugih balkanskih držav izkazal za mnogo važnejšega činitelja, kot je to predvidevala Moskva v svojih računih, ko je tam nezaščitnim narodom vsilila svoj sistem. Doživljamo šele prvo dejanje človečanske drame, ki bo neizbežno privedla do presenetljivih prizorov, predno bo padel zastor. („New York Times“).

BLAGOVE kupite najboljše pri **MAX PLACH**

Celover - Klagenfurt
8. Mai Straße 1

Dan češkoslovaške neodvisnosti

TRIJE SVETLI LIKI: TOMAŽ G. MASARYK — EDVARD BENEŠ — JAN MASARYK

Svočas je bil 28. oktober na Češkoslovaškem velik praznik: to je bil dan, ki je spominjal na rojstvo republike Tomaža Masaryka, osvoboditev države izpod stoletnega habsburškega jarma.

Dne 28. oktobra 1918 se je Praga prebudila v zarji svobode. Osemnajstega februarja 1948 pa je ta zarja ugasnila. Tragična smrt Jana Masaryka in Edvarda Beneša je s poslednjimi plameni razsvetlila krvavo pozorišče češkoslovaške tragedije. Sedaj vlada tam noč.

Tomaž Masaryk, Edvard Beneš, Jan Masaryk: v teh treh imenih je vsa življenjska sila češkoslovaške demokracije. Dokler so bili živi ti možje, je živel tudi češka demokracija. Njihova smrt pomeni tudi konec češkega demokratičnega gibanja.

Tomaž Masaryk, gojitelj narodne zgodovine, je zaupal v njene tradicije ter iskal vzorov v reformaciji in ob Janu Husu. Leta 1915 je Tomaž Masaryk napovedal vojno habsburški dinastiji iz Ženeve.

V prvi svetovni vojni je kot oče domovine vodil svoj narod v svobodo po 300 letnih habsburških nasilstvih, ki so spremenila v času od leta 1620—1648 procvitajoči češki narod od treh milijonov ljudi v žalostni ostanek 800.000 tlačanov.

Toda to, kar se je nekaj časa moglo zdeti kot sen, ki ga je kronal Masaryk z uspehi, je imelo — kot se čisto zgodi z našimi sanjami — zelo kratko življenje. Leta 1937 so Čehi izgubili svojega očeta. Vendar je bila za Masaryka smrt usmiljena, saj mu je prihranila veliko bolečino, ki bi jo občutil leta 1938 ob pogledu, kako je težko priborjeno svobodo zagrnila poplava surovega nemškega nacizma.

Vendar niti pokolji, niti mučenje, niti divjanje Hitlerjevega Gestapa ni uklonilo češkega naroda.

Leta 1945 je Češkoslovaška znova vstala in se otresla nacistične tiranije, toda tudi ta nova svoboda, ki so si jo Čehi priborili s ponovno vstajo, je bila le bežna. V času med smrtjo Tomaža Masaryka in padcem demokracije pa je dosegel svoj vrh Benešev lik.

Kot Masarykov pristaš je Edvard Beneš stopil na politično pozorišče, ko je prišel za svojim učiteljem v Ženevo. Od takrat je najprej kot zunanji minister, nato pa kot predsednik republike branil načela, po katerih je Masaryk vodil svoj narod.

Med nacistično okupacijo je iz tujine vodil uporniško gibanje. Po padcu Nemčije se je vrnil v domovino ter se je trudil, da bi iz Češke ustvaril most med Vzhodom in Zahodom, ki sta se že takrat pričela drug drugemu oddaljevati. V ta namen je skušal ohraniti čim bolj prijateljske stike s Sovjetsko zvezo, čeprav je iskreno želel, da postane njego-

va država demokratična ter ohrani popolnoma zahodni značaj.

Toda zavezništvo, ki ga nudi Sovjetska zveza, je le prvi korak k zasužnje-nju narodov. In s sovjetskim zavezništvom so začeli tudi komunisti vedno globlje prodirati na vsa področja državne delovanja, predvsem pa na odločilna mesta vladnega stroja. Zavezništvo s Sovjetsko zvezo je bil zgrešen in usoden korak za češko demokracijo, ki je dovedel do državnega udara 18. februarja leta 1948.

Vlada je skušala častno in odkrito sodelovati s češkimi komunisti v domači politiki ter s Sovjetsko zvezo v zunanji politiki. Češkoslovaška je bila edina država, ki je želela in upala, da bo v svojih naporih uspela. Predvsem pa jo je njen zemljepisni položaj silil k temu, da je mislila, da je prav ona poklicana za zvezo med Vzhodom in Zahodom.

Čehi so dali Sovjetom v dobri veri vsa možna jamstva, češke industrije so podprle sovjetski petletni plan, kljub temu da se je zato znižala življenjska raven naroda. Z gospodarskega in diplomatskega stališča je torej Sovjetska

zveza imela v Češkoslovaški zvesto za-veznico.

Tako je Praga upala, da bo lahko ohranila svojo neodvisnost v notranji politiki, sorazmerno svobodo tiska in še druge svoboščine. Naivno si je domišljala, da bo lahko svetu pokazala, da sodelovanje med komunizmom in demokracijo, med vzhodno in zahodno Evropo ni nemogoča stvar.

Osemnajstega februarja so se komunisti z državnim udarom popolnoma polastili oblasti. Kljub vsem svojim napo-rom je demokracija žalostno propadla. Primer Prage naj bi bil v opomin vsemu svetu. Med komunizmom in svobodo ni kompromisa. Komunizem uporablja demokratične ustanove in demokratsko zgradbo samo v toliko, da jo potem lahko uniči. Demokracija je skušala doseči z njim kompromis, a ni uspela.

Deset let poprej so nacisti vzeli Češkoslovaški svobodo in so zmago nemškega imperializma naznanili svetu z nacističnimi rdečimi zastavami s kljukastim križem.

Nacisti so uporabljali takozv. peto

Komunisti ne verjamejo več komunistom

Pod naslovom „Vsi so izdajalci“ razpravlja „Daily Herald“ o tem, kako vplivajo na komunistične množice vedno številnejši procesi.

Ti procesi dokazujejo, da so komunistični voditelji, ki so bili še včeraj vsega zaupanja vredni in so jih slavili na vse pretege, danes že „razkrinkani“ izdajalci. Komunistična sodišča razkrinkujejo drugo za drugo visoke osebnosti v komunističnih strankah vzhodne Evrope in jih vodijo pred procese, kjer jih obdolžijo izdajstva in vohunstva ter kriminalnega spletkarjenja.

To so moreče besede, ki so jih skovali v svetu za železno zaveso, kjer najbolj zaupni komunistični voditelji lahko kar čez noč postanejo „tuji agenti“ in v katerem si nihče več ne upa spoznati svojih starih in najbližjih tovarišev.

To početje mora strahotno vplivati na mišljenje preprostega ljudstva. Kaj naj si mislijo bolgarski delavci in kmetje glede Kostova? Ves čas so jim dopovedovali in jih učili, da je Kostov osebnost, ki jo je treba spoštovati, da je eden izmed največjih mož Bolgarije. Še pred dvema letoma so ga uradno pozdravljali kot graditelja bolgarske komunistične stranke in učitelja tisočev članov partije. Kot voditelj odporniškega gibanja med nacistično zasedbo je postal tudi narodni heroj.

Sedaj pa prav istim delavcem in kmetom zatrjujejo, da je prav isti človek

skozi dvajset let izdajal komunistično gibanje in svojo domovino. Država, za katero je toliko storil, ga danes obsoja, da je bil agent bolgarskih fašistov, nacistov in celo britanske obveščevalne službe. Saj bodo vendar vsi ti ljudje začeli sumiti, da je vsaka komunistična stranka popolnoma na trhljih temeljih ter vsa podkupljiva in dovzetna za izdajstvo, kot je bila vedno tudi velika sovjetska boljševiška partija. Vsaj tako govorijo uradni komunistični dokazi.

Na podlagi teh lahko ugotovimo, da je bila dejansko polovica vodilnih mož te stranke izdajalska in zarotniška. Vladni ministri, kot sta Trocki in Rikov, veleposlaniki, kot sta Rakovski in Karaman, generali kot Tuhačevski, sindikalni voditelji kot Tomski, voditelji partije kot Zinovjev in Buharin — vsi ti možje so bili razkrinkani. Celotno glavno vsebino politične tajne policije se niso izognile temu razkrinkanju.

Odkar deluje komunizem, neprenehno slišimo o novih in novih čistkah tako v sovjetskih kot v drugih partijah. Zato ni čudno, če začno navadni komunisti misliti, ko vidijo v vseh partijah toliko peklenske dvojne igrice, kakšno prepričanje, kakšna družba naj nastane ob tem gibanju, ki ima na najvišjih mestih toliko izdajalcev. Nujno je, da bodo celo prepričani komunisti začeli dvomiti nad komunizmom in svojo partijo.

kolono, da so z njo vohunili; ista je šele v zadnjem trenutku dejansko posegla in podprla napredujoče nacistične armade. Deset let pozneje so češko svobodo spet zadušili. Toda komunisti imajo drugačne metode. Ti ne uporabljajo neposredno rdeče armade, temveč se opirajo na grožnje z njeno močjo. Pravo zasedbo izvede odlično organizirana peta kolona — komunistična stranka. Še enkrat so slavili zmago nad svobodo z rdečimi zastavami. Toda namesto prejšnjega kljukastega križa sta zdaj prišla srp in kladivo.

To so dogodki, ki jih je preživel Edvard Beneš v zadnjih letih svojega življenja. Morda so bili to najtrši dogodki zanj, ki je preveč zaupal in preveč verjel. Beneš je sodil druge po sebi in jim je zaupal na dano besedo. Šele pred

(Nadaljevanje na 6. strani)

BOLGARSKA VLADA ODREDILA STROGO VARČEVANJE KRUHA

Bolgarska vlada je izdala odlok, ki odreja najstrožje varčevanje pri potrošnji kruha. Nadalje je vlada ostro grozila ministra za notranjo trgovino Dobrevu, katerega je obtožila, da ni podvzel ukrepov, ki bi prisilili kmete k od-daji žita, in da je dovolil nesmotrno razdeljevanje žita. Tudi ravnanje žitnega oddelka je pozvala k redu, medtem ko je določeno število višjih funkcionarjev izgubilo svoje mesto.

POSEBNE METODE PROTI KATOLIKI CERKVI NA POLJSKEM

Čeprav katoliška Cerkve na Poljskem še ni predmet nasilnih napadov kot na Češkoslovaškem in na Madžarskem, so vendar katoliki izven Poljske opazili številne znake, ki napovedujejo, da bo poljska vlada slej ali prej segla po istih skrajnih ukrepih, ki so jih podvzele že ostale sosednje komunistične vlade. Eden od ciljev propagandne kampanje vlade je, doseči, da bi se poljski nacionalizem obrnil proti Cerkvi.

Po vladni objavi odgovara na odlok o izobčenju, v katerem določa strogo kazeno za vsakega duhovnika, ki bi nehotel podeliti odveze, nista niti država niti Cerkve zavzeli dokončnega stališča. Ne more pa biti dvoma, da se zavedata obe, da je nemogoče doseči trajen sporazum.

Modna trgovina

SAMONIG

prinaša:

prvovrstne flanelaste rjuhe
v vseh barvah S 39.80

BELIAK-VILLACH
Weißbriachgasse 12

Ing. — r:

Skrivnosti med nebom in zemljo

4.

II. Pojem o sili in energiji

(Nadaljevanje)

Če se spomladaj odtaja led, potem se naravno osvobodi neka sila, ki je držala delce skupaj in ta se pri odtajanju sprosti v obliki toplote, ki je bila dotlej vezana v ledu. Osvobodena toplota se greje zrak in ga v obliki lahkega vetra pregiblje. S tem pa izvrši neko mehanično delo. Tudi tu se je spremenila energija miru v energijo gibanja.

Sedaj si pa predstavljajte kako poljubno snov (železo, kamen, baker ali kar pač hočete). Vsaka taka prirodna snov obstaja iz neizrečeno velikega števila neizrečeno majhnih delcev, ki so tako majhni, da se — kakor so preje mislili — niti s silo niti s kemijskimi sredstvi ne dajo več deliti. Takemu delcu pravimo atom.

In vendar je tudi ta najmanjši, nedeljivi del vsake snovi moral biti enkrat ustvarjen, moral je od nekod priti. Raziskovanja učenjakov zadnjih 50 let so

končno dognala, da tudi ta najmanjši delec, atom, ni enoten, temveč da tudi on obstaja iz več delov.

Če pa se je atom, pa naj — kakor pravijo znanstveniki — obstaja tudi iz več delov, vse do novejšega časa izkazal kot nedeljiv, potem je jasno, da mora biti sila, ki drži te dele enega in istega atoma skupaj, ogromna, ravno tako ogromna pa tudi energija, ki bi se sprostila, če bi se ta skupnost delcev dala razdružiti ali razbiti.

Predno pa se poglobimo v to vprašanje se moramo pomuditi pri atomu.

Predvsem je važno, da je slika pokazala, kako so atomi v svojem prostoru porazdeljeni. Učenjake je n. pr. presenetilo dejstvo, da so te pičice, ki predstavljajo atome ali njih skupine, v svojem prostoru razmeroma redko posejane, da je takorekoč mnogo praznega prostora. Ravno tako so že mnogo prej opazili astronomi (zvezdoslovci), da je tudi vesoljstvo ali medzvezdje izredno prazno in da so razdalje od ene zvezde do druge skoraj neskončno velike in to kljub temu, da izgleda nebo čisto, kakor da bi bilo od zvezd kar posejano.

Toda nadaljnji poskusi z žarki so skupno z izračunavanjem ter raznimi poskusi dognali še druga presenetljiva svojstva atomov.

Že znani učenjak Röntgen je dokazal,

da so plinski atomi, če jih je prodrli rentgenov žarek, postali električni. Ker pa rentgenovi žarki sami na sebi niso električni, je bilo to torej možno samo na ta način, da so razcepili v atomu mirujočo elektriko na dvojce, torej v dva pola ali, kakor pravimo, v pozitivno in negativno elektriko.

Mimogredé naj bo tu omenjena razlika med pozitivno in negativno elektriko. Bistvene razlike ni, kakor je ni pri človeku med moškim in ženo, le da opravljata različne funkcije, skupno pa predstavljata neko enoto.

Oba pola elektrike, torej pozitivni in negativni, imata to lastnost, da se stalno privlačujeta in tako ustvarjata električni tok. Če pomočimo v kaki posodi cinkovo ploščo v žvepleno kislino, v drugi pa bakreno ploščo v bakreni vitriol (tekočo modro galico), potem prične žveplena kislina razjedati cink, vitriol pa baker. V prvi posodi se stvori negativna, v drugi pa pozitivna elektrika. Če povežemo cinkovo ploščo s pomočjo žice z bakreno in obratno, potem dobimo elektr. tok, ki teče od pozitivnega pola (baker) k negativnemu (cink) in od tega nazaj k pozitivnemu. Električni krogotek je, kakor pravimo, na ta način sklenjen. Taki pripravi, ki na ta način proizvajajo električni tok, pravimo baterija. Ker je je električni tok tudi

oblika energije, ki je sposobna izvršiti neko gotovo delo, bi bil to primer energije gibanja ali kinetične energije.

Če pa zvezno žico v krogotku pretrgamo, preneha električni tok, toda pripravljenost, da takoj spet nastane, obstaja naprej, kajti v eni plošči je v to svrhu pripravljena pozitivna, v drugi pa negativna elektrika, obe sta torej v stanju energije miru.

Če torej v zgoraj navedenem poskusu spustimo rentgenov žarek v plinske atome, deluje ta žarek vsekakor tako, da sproži v plinu mirujočo elektriko iz stanja miru v gibanje, torej mirujočo energijo v kinetično energijo. Plin je potemtakem šele sedaj postal električen, recimo pozitivno električen. Torej je morala obstajati poleg nje še negativna elektrika, ki se je preje s pozitivno vezala, da je bilo stanje na zunaj mirujoče (neelektrično).

Taka in slična opazovanja so pripravila znanstvenike do tega, da so si napravili o sestavi atoma takole sliko:

Vsak atom obstaja iz jedra, ki obstaja zopet iz gotovega števila pozitivno električnih delcev ter enakega števila okrog jedra raztresenih delcev z negativno elektriko. Pozitivno električni delci atomskega jedra se imenujejo protoni, negativno električni delci okrog jedra pa elektroni. (Dalje prih.)

Ne dajemo popustov, naše cene so itak brezkonkurenčne!

Moške obleke	od S 250.—
Moški plašči, zimski ulsterji	od S 298.—
Moški norveški jopiči	od S 88.20
Moške bluže za smučanje	od S 67.—
Moške hlače-dokolenke	od S 66.—
Moške delovne hlače	od S 58.—
Moške hlače-dokolenke iz usnja	od S 364.—
Moške smučarske hlače	od S 75.—
Moške srajce, enobarvne	od S 42.—

Ženski plašči	od S 255.—
Ženske dežve iz barhenta	od S 77.—
Žensko perilo	od S 22.40
Ženske hlače	od S 12.50
Dekliški telovniki	od S 22.—

Deške hlače-dokolenke	od S 48.—
Smučarske hlače za otroke iz dobrega sukna	od S 59.30
Otroške obleke-dokolenke, hlače dokolenke in telovniki	od S 39.—
Blago za moške obleke	od S 32.50
Volneno blago za ženske	od S 27.30
Kreton-prešite odeje	od S 145.—

Stalno ceneni ostanki blaga!

MODNA TRGOVINA

DIETMAR WARMUTH & CO.

Hauptplatz Nr. 22 - Tel. 41-03 • BELJAK-VILLACH • Hauptplatz Nr. 22 - Tel. 41-03

Dr. J. Česnik:

Strašilo

Posestnik Peter Hladnik, možakar s kuštravo glavo in dolgimi, povešenimi in zanemarjenimi brki, pri 50 letih je imel v Močilih obširno, s koruzo poraslo njivo. Ker je ležala blizu gozda, je zahajal vanjo jazbec in delal veliko škodo. Da bi odpomogel tej nezgodi, je Hladnik napravil na koncu njive strašilo, velikega, nerodnega medveda. Tega bi se jazbec moral ustrašiti in koruzo pustiti pri miru. In res, Hladnik je opazil, da je jazbec kmalu nehal žreti koruzo. Bržčas si je izbral drugo njivo in tam delal škodo.

Matija Lovrin je bil edini gostilničar v Zaplotu. Imel je enonadstropno hišo blizu cerkve. Točil ni ravno najboljših vin, dobil si pa pri njem navadno belo in rdeče vipavsko vino, tropinovec in brinjevec, za prigrizek pa je služil ržen ali pšeničen kruh, pršut, v dimu posušene klobase in salame. Lovrin je bil edini debeluhar v vasi. Imel je zelo velike ustnice, o katerih sta trdila dva nagajiva študenta, ki sta se pri njem ustavila in prenočila, da bi lahko na njih tarokirala.

Lovrin je bil znan divji lovec, premeten in zviti, da mu čuvaji javne varnosti niso mogli nikdar dokazati kake lovške „tatvine“. Ko je nekoč ustrelil mlado srno, jo je skril v zibel. Ko so prišli orožniki in preiskovali njegovo hišo, hlev in skedenj, je zibal lepo, snažno pokrito zibel. Niti zdaleka jim ni prišlo na pamet, da utegne ondi imeti ustreljeno srno. Ker je orožništvo zahtevalo, da pokaže vse prostore, je prosil stražmojstra, naj ga pri zibanju nadomestuje toliko časa, dokler mora biti uslužen drugemu orožniku. Stražmojster je sedel na stolicu in zibal dozdevno dete, dokler se ni Lovrin vrnil.

Ko je Lovrin zvedel, da je zahajal jazbec v Hladnikovo njivo, je nekaj večerov hodil na lov, a nikdar ni imel sreče, da bi ga dobil na „muho“. Ko je pa nekega večera ob svojem pohodu zagledal od daleč strašilo — medveda, ga je preletela zona.

„Glej ga šmenta!“ si je mislil, „zdaj pa imam opraviti še z medvedom. To pa niso mačje solze. Mrcine kosmate pa že ne morem sam. Treba je sklicati lovce.“

In sklicali so vse zaplotarske strelce, da gredo nad medveda: župana Zmrzela, Prismodajevga Jurija, Bobnarjevga Petra, Plešnarjevga Martina in Punčnikovega Franceta. Vsi so se takoj odzvali, oblekli lovsko obleko in vzeli puške na rame.

Najlepše in najtrajnejše božično darilo je

SLOVENSKA KNJIGA

UPRAVA „KOROŠKE KRONIKE“ VAM NUDI DOBRE KNJIGE PO NAJNIZJIH CENAH. KNJIGE LAHKO KUPLITE TUDI PRI PRODAJALCIH „KOROŠKE KRONIKE“.

V primerni in spoštljivi razdalji so si ogledali medveda na koncu Hladnikove njive in ga obkolili z vseh strani. Prismodajev Jurij se je ponudil za poveljnika.

„Ko zakličem: Hura!, sprožimo puške vsi na mah. Ni zlodej, da bi ga ne pogodili! Saj smo sami izborni strelci, ki nimamo sovratnikov ne med Rovtarji in ne med Vipavci in Gorjanci.“

Vsi so bili s Prismodajevim predlogom zadovoljni. Celo Martin Plešnar, ki se je boril z Lahi pri Kustoci, ni nasprotoval. Kar pritrjeval je in želel sebi in drugim lovsko srečo.

Ko so se razpostavili v spodobni razdalji od medveda, je zadonel mogočni Prismodajev glas: „Hura!“ In vsi lovci so sprožili svoje „častitljive“ puške in pogodili medveda. Toda mogočnež ni padel pod spretnimi streli. Niti Punšnerjeva krogla, ki je bila namerjena v

sredo glave, ni dosegla uspeha. Strašilo se je malo nagnilo, ni pa izgubilo ravnotežja in je stalo še dalje na štirih nogah.

„Medved je začaran,“ je trdil Prismodajev Jurij. „Gotovo je šel mimo Gabrove Mice na Golobinjku in babnica ga je začarala, da mu noben svinec ne škoduje.“

Oglasil se je spoštovani župan Zmrzel: „Sramota za Zaplot, če toliko možakarjev ne zmore mrcine. Pojdimo nadenj s kopiti in ga pobijmo!“

„Pametna je ta beseda!“ je zinil Prismodajev Jurij.

„Pa ga naskočimo!“ je preudarno dejal Bobnarjev Peter.

Prismodajev Jurij se je zravnal, napol prsa in zakričal: „Naskok!“ In poglani so se preudarno zaplotarski lovci nad „medveda“ in ga naskočili od štirih strani in natolkli spredaj in zadaj, po hrbtu, po glavi, po repu in ušesih, tako

da se je zvrnil na tla in kazal svoje preklje in cunje.

Tedaj je posijala luna izza oblaka. Navdušeni lovci so videli „uspeh“ svoje ga lova. Povesili so glave in skoraj bi se zjokali. Godilo se jim je tako, kakor znamenitemu španskemu vitezu otožnega lica, ki se boril z mlino na veter.

Gostilničar Matija Lovrin je zbral vso svojo zgovornost in dejal:

„Možakarji, molčimo o nocošnjem lovu, da ne zvedo naši nevoščljivci v Rovtah in Vipavi in nas ne omažejo še bolj, kakor so nas že. Ker sem zakrivil nocojšnji polom, vas povabim v svojo gostilno na prigrizek in bokal vipavca.“

„To je pametna beseda, Lovrin. Pri kaplji vinca rujnega, pozabimo vse nadloge in nesreče. Ajdimo!“ je pritrtil Prismodajev Jurij in obesil puško na ramo. Vsi drugi so ga posnemali.

Darila

za elegantnega gospoda
kakor perilo, šali, kravate i.t.d.
pri

Moden Pickl

Celovec - Klagenfurt
sedaj Neuer Platz 12

Opozorilo!

Vodstvo slovenskih radijskih oddaj sporoča, da sprejema do petka, 23. decembra 1949 opoldne naročila za božična voščila po radiu. Oddaje voščil bodo v nedeljo 25. decembra od 7.15—7.30 in v ponedeljek 26. decembra od 7.10—7.40.

Radio London

Poročila in komentarji v slovenščini in srbo-hrvaščini.

(Oddaja vsak dan na kratkih valovih: 19 m, 25 m, 31 m, 41 m in 49 m ter deloma na srednjem valu 339 m)

6.45—7.15: poročila in koment. v srbo-hrv.
14.45—15.00: poročila in koment. v srbo-hrv.
18.15—18.30: poročila in koment. v srbo-hrv.
20.45—21.15: poročila in koment. v srbo-hrv.
21.15—21.30: poročila in komentarji v sloven.
22.45—23.15: poročila in koment. v srbo-hrv.

Listnica uredništva: G. Jakelj A., ki stanuje v Celovcu, nekje v Völkermarkter Ringu, vabimo, da se zgleda v tuk. uredništvu (soba 22), da mu izročimo neko pošto pošiljko, ki je pomotoma prišla k nam.

Za božič!

Punčke, 48 cm	od S 15.—
Kuhinjski pribor v lepenci	od S 4.20
Štečilniki	od S 4.60
Vozički za punčke	od S 70.—
Medvedki	od S 9.80
Tricikli	od S 65.—
Sekire	od S 12.—
Sportne sanke (2 sedeža)	od S 80.—
Železnice z uro	od S 140.—
Ditmar-železnice z uro in na elektr. pogon po listi	
Matador	od S 5.60
Avtomobilčki z uro	od S 9.50
Igre z gradnjo iz lesa in slik	od S 3.—
Gugalni konjički in vozički	od S 32.—
Slikanice, zelo močne	od S 2.25
Družabne igre	od S 2.—

Okraski za božično drevo
v veliki izbiri

Herbst

CELOVEC FLEISCHMARKT ST. 16.

Varstvo
pred strelo
Vam nudi tvrdka

FRITZ CZERNOWSKY

CELOVEC-KLAGENFURT, Pernhartgasse 8

Za damo, gospoda
in otroka

VAM NUDI PERILO,
NOGAVICE IN VOLNENE STVARI

Cerny

A. SACHER naslednik

Celovec - Klagenfurt
Neuer Platz

Misli praktično -
daruj čevlje!

Trgovina s čevlji

A. Grohar & Sohn

Celovec - Klagenfurt

Kramergasse - Stari trg (Vogal)

Za naše gospodarje

Povečanje proizvodnje mleka

Glavni ravnatelj prehranjevalne in poljedelske organizacije ZN Norris E. Dodd, ki je te dni govoril na nekem sestanku predstavnikov industrije za predelovanje mleka, je izjavil, da je za zagotovitev redilne prehrane za vsa področja sveta potrebno, da se svetovna proizvodnja mleka v roku desetih let podvoji.

Dodd je v podrobnostih orisal načrt za povečanje proizvodnje mleka v devetih evropskih državah. Izjavil je, da je prehranjevalna in poljedelska organizacija ZN za pospeševanje tega načrta, za katerega je predviden izdelek v znesku 3.780.000 dolarjev, podpirala mednarodni sklad za pomoč otrokom.

Načrt je podprla tudi svetovna zdravstvena organizacija, ki je skupno s prehranjevalno in poljedelsko organizacijo

ustanovila poseben mešani posvetovalni odbor za sklad za pomoč otrokom. Izvedba načrta po v polnem teku verjetno 30. junija 1950. Povečana proizvodnja bi zagotovila otrokom izdatne obroke mleka.

Dodd je sporočil, da je bila razdelitev razpoložljivih sredstev naslednja (v dolarjih):

Avstrija 135.000 (za 12 podjetij za pridelovanje mleka); Češkoslovaška 375.000 (za 3 podjetja); Finska 95.000 (za hladilne naprave); Francija 700.000; Grčija 100.000; Italija 450.000; Malta 100.000; Poljska 1.025.000; Jugoslavija 800.000.

Dodd je izjavil, da so poleg tega načrta, ki je namenjen Evropi, določili tudi začetno postavko 240.000 dolarjev za pet držav Srednje Amerike.

Nov način za ohranitev mleka

Dr. Roy Graves s sodelovanjem Jacka Stambaugh, industrijalca v Bakru (USA) je zasnoval nov postopek za ohranitev mleka, ki ima razen tehnične poenostavitve in večje snage tudi še to prednost, da ohrani mleku vsa naravna svojstva in okus svežega pridelka. Z metodami, ki so bile v rabi do sedaj v Združenih državah, je naravna toplota mleka od 25,5 stopinj bila trenutno spremenjena na 4 stopinje, nakar je bilo mleko poslano v mlekarstvo industrijo, kjer se je ponovno ohlajalo, da se je nato pasteriziralo, kar je imelo za posledico nenaden porast temperature na 72 stopinj.

Ko se je mleko nato ohladilo, so ga spravili v škatle. V času teh operacij je bilo mleko izpostavljeno zraku, na katerem je oksidiralo in spremenilo okus in pripomoglo k razvoju bakterij. Po novem načinu Graves-Stambaugh pa se mleko neposredno pretaka iz mehanske molnice preko cevi iz neoksidirajočega jekla v kad, iz katere priteče spet s prvotno temperaturo v normalni homogene

nizator in od tu v pasterizator novega tipa. Ta sestoji iz dveh cilindrov, v katerih so nameščene spirale iz neoksidirajočega jekla; mleko preteče z veliko hitrostjo cilindre ter doseže 88 stopinj toplote, ki ustavi delovanje encimov (snov, ki povzroča skisanje mleka) ter dovoljuje izborni pasterizacijo. Mleko nato spravijo v konzervne škatle. S tem novim postopkom mleko obdrži neizpremenjen okus tudi za dobo 4 mesecev.

Domači zakoli - brez dovoljenja

Ministrstvo za kmetijstvo je izdalo uredbo, ki ukinja predpis, da morajo dobiti kmetovalci posebno dovoljenje za vsak domači zakol.

Z uveljavljanjem te nove uredbe je torej domači zakol v načelu spet prost. Vendar pa določa nova uredba še vedno, da je treba vsak nameravani domači zakol javiti vsaj zadnji delavni dan pred nameravanim zakolom pri pristojnem občinskem uradu. Pri tem je treba navesti število oseb, ki bodo z zakolom preskrbljene z mesom in z maščobami.

Važno je določilo, da je dovoljeno meso in maščobo od zakola porabiti le v lastnem gospodinjstvu. Vsaka prodaja tudi najmanjše količine mesa in maščob

od domačih zakolov je strogo prepovedana in ima predvsem za posledico takojšnjo prepoved vsakega nadaljnjega domačega zakola.

Seveda kmetovalci, ki sami koljejo, in tudi osebe v njihovem gospodinjstvu nimajo pravice do živinskih nakaznic za meso in maščobe. Pri delnih samooskrbovalcih je določeno, da je vzeti za izračunanje teže neko srednjo mrtvo težo zaklane živali. Deželni glavar more določiti, kakšno težo je smatrati kot srednjo težo.

Ako bi bilo zaradi težkih prehranbenih razmer potrebno, more deželni glavar določiti, da je za domači zakol potrebno še nadalje posebno dovoljenje.

Tudi rastlinsko kraljestvo ima svoj socialni ustroj

„Kot živali tudi rastline ne živijo osamljene: enako kot obsega okolje vsake živali druga sorodna bitja, vpliva tudi na življenje rastlin življenje drugih članic rastlinske rodine. Obstaja nekaj, kar bi lahko označili za sociologijo rastlin ter so v zadnjem času posvetili znatno pozornost študiju raznih faz te sociologije.“

Tako piše dr. James Bonner, profesor biologije na kalifornijskem tehnološkem inštitutu, ki pripada skupini ameriških znanstvenikov, kateri pripisujejo znatno važnost „činitelju okolja“ v življenju rastlin; Bonner zatrjuje, da so „še pred kratkim zasledili zanimive pojave v odnosu med rastlinskim kraljestvom; tako na primer dejstvo, da razpolagajo nekatere rastline s kemičnim orožjem, s katerim napadajo svoje sosedo.“

To posebno lastnost imajo posebno rastline in grmi v puščavi, ki so prisiljeni braniti pčile zaloge vode in hrane. Nekatere puščavske rastline dejansko rastejo v enakih razdaljah druga od druge, kot da bi se morale razdeliti zaradi pčile razpoložljivosti vode in hranilnih snovi. Nekatere puščavske rastline kot na primer „encella farinosa“ proizvajajo strupene snovi, ki uničijo

vsako drugo rastlino, katera bi poglajala korenine v njihovi bližini. Listi te rastline vsebujejo strupeno snov, katero iztresa na zemljo in ki učinkuje na druge rastline, kot bi učinkovala močna kislina na človeka.

Druge puščavske rastline oddajajo strupene snovi, ki ubijajo njihovo lastno seme; neka puščavska palma iztresa na tla okoli sebe cimetno kislino, ki tudi v najmanjših količinah preprečuje, da bi lastno seme vzklilo v bližini rastline. Sposobnost rastlin za „kemično vojno“ ni omejena samo na puščavske rastline, kajti z znanstvenimi poizkusi so ugotovili, da obsega listje okoli polovice preiskanih rastlin kemične snovi, ki so strupene za druge rastline.

Dr. Bonner zaključuje, da vse to kaže, da je proizvodnja snovi, ki preprečuje razvoj drugih rastlin, zelo razširjena; vendar bodo potrebna še daljša raziskovanja, predno bo mogoče o tem dobiti pravo sliko. Poudariti pa je potrebno, da socialni odnosi v rastlinskem kraljestvu ne kažejo vedno duha sovraštva, kajti ugotovili so tudi primere, v katerih proizvajane snovi pospešujejo razvoj drugih rastlin. (USIS)

Naš advent

stare zaveze in odrešilnega prihoda učlovečene Besede. Naš advent mora biti izpolnjen z dejavnostjo. Pesnik Gre gorčič je zapisal:

„Željé same ničesar ne storé,
ne slova mnogo več,
v dejanju le pokaži se,
bojevnik ti goreč.“

Od nas samih, od naše dejavnosti je odvisno naše odrešenje. Bog nam hoče pomagati kot dobri Oče, a želi našega sodelovanja. Tudi danes nam Bog pošilja svoje glasnike, po katerih veleva k delu, trdemu delu za obnovo.

Vojška je zapustila takó strašne posledice v nravi ljudi, da niti misliti ne smemo na boljše čase, če ne bomo vsi katoličani takoj in resno poprijeli. Kje? Ni treba mnogo povpraševati. Poglejmo v svojo duševnost, pa bomo kmalu spoznali, kako je vse ohlapno v nas. Katoličani smo večkrat le še po krstnem listu, morda še nedeljski katoličani, tako iz navade, a dejansko pa smo popolnoma materialistično usmerjeni. To kar „nese“, kar vrže čim več dobička, to še cenimo. Duhovne dobrine pa so že povsem postranska stvar. Prevrnili smo lestvico vrednot. To, kar bi moralo biti na prvem mestu, je postalo zadnje.

Kaj pa vzgoja naše mladine, ki je bodočnost naroda? Ni dosti, da ji oskrbimo dober gmetni položaj, še mnogo več je vredna plemenita vzgoja duha in srca.

Kako ceni mladi rod duhovne vrednote, kakor so: vera, materina beseda, narod? O, marsikje so tudi že te velike, da, največje vrednote prekrite s prahom pozabe! Ni več ognja verske in narodne vneme, ki je nekoč plamtel na naših družinskih ognjiščih.

Adventni klicar, prerok ob Jordanu kliče tudi za našo dobo, našim očetom in materam, fantom in dekletom: „Vsaka dolina naj se izpolni in vsak hrib in grič naj se zniža; in kar je krivo, naj bo ravno, in kar je hrapavo, naj postane gladka pot.“ (Lk. 3, 1-6).

Ne smemo več zamuditi dragocenega časa. Prah, ki je pokril pod razmerami zadnjih desetletij naše duhovne vrednote, ne le versko prepričanje, marveč tudi narodnostno zavest, odstranimo. „Kar je krivega, naj bo gladka pot!“

Družine naj postanejo zopet poleg cerkve resnična svetišča, žarišča vsega lepega, osrečujočega in dvigajočega. Kakor ima križ častno mesto v hiši, tako naj bo češčena tudi materina beseda. Lestvica duhovnih vrednot bodi merilo naših dejanj, naših ravnanj v zasebnem in javnem življenju.

Postanimo ljudje dejanj, možati, zavedni, odločni na vseh poljih! Le tako bo sedanji advent prinesel ozdravljenje, srečo in zadovoljstvo. Bog sam po obiskal svoje ljudstvo in vse človeštvo bo videlo zveličanje božje. Proti prodirajočemu in kot zahrbtna bolezen vse razkrajajočemu brezboštvu, postavimo protisilo: katoliško dejavnost! Konec naj bo lepemu in cenénemu deklamiranju o krščanskih idealih, zdaj je čas borbe, čas dejanj! Naš advent nas kliče na delo, zato se odzovimo! M. — ič.

ZA 40-URNI TEDEN NA CELEM SVETU

Ameriška zveza dela je zaprosila OZN za pomoč pri akciji za doseg 40 urnega delovnega tedna za delavce cellega sveta in sicer za prvo dobo, pozneje oz. končno pa za doseg 30 urnega delovnega tedna.

Ameriška zveza dela, ki je največja sindikalna organizacija v Združenih državah, je predložila svoja priporočila v spomenici, ki jo je poslala glavnemu tajniku OZN Trygve Liu, da jo predloži gospodarskemu in socialnemu svetu Združenih narodov, ki se bo sestal v februarju prihodnjega leta.

Da podpre svoje predloge, Ameriška organizacija dela poudarja, da se je zvišala produktivnost delavcev v industrijskih podjetjih. Zatrjuje, da predvideva, da bo sedanji napredek fizike imel za posledico vedno bolj hitre, ga in učinkovitega industrijskega postopka, tako da bo mogoče zmanjšati delovni urnik. (SDWB)

Darila

v obliki oblek za
dame, gospode in otroke
poceni in dobro
pri

Walcher

Celovec - Klagenfurt

10.-Oktober Straße 2 - Tel. 22-73

Ultra-zvok

V ZDRAVILSTVU

Mnogim je znano že iz šole, kako nastaja oziroma kako se prenaša zvok od mesta njegovega nastanka pa do našega ušesa. Zračno nihanje je tista sila, ki prinaša zvok do naših ušes, ki so ne- kak sprejemni aparat za razne zvoke ali glasove. Globok glas ima le malo nihajev. Čim višji pa je zvok ali glas, tem večje število nihajev je potrebno. Naše uho zamore sprejeti in razločevati od 16—20.000 zračnih nihajev v sekundi. Zvokov, ki imajo še večje število nihajev, naše uho ne more več sprejeti oziroma slišati. In te visoke zvoke, ki jih izvajajo posebni, dosedaj že zgrajeni aparati in ki proizvajajo okoli 450.000 nihajev, imenujemo ultra-zvok. Izgotovili pa so pred kratkim tudi že aparate, ki proizvajajo do 12 milijonov nihajev na sekundo.

Učinki teh ultra-zvokov so jako zanimivi. Dandanes že uporabljajo ultra-zvok v različnih panogah, bodisi v industriji, bodisi v poljedelstvu ali tudi v medicini. V mnogih tovarnah uporabljajo takšne zvočne valove, ki zamorejo natančno „pregledati“ in preiskati do tri metre debele kovinaste stene in takoj opaziti skrite razpokline in pogoške v njih. Takšni zvočni valovi imajo več milijonov zračnih nihajev v sekundi.

Neka ameriška tvrdka izdeluje sedaj avtomatične odpiralce garaž. Šofer pritisne na posebni gumb v svojem avtomobilu, nakar povzroči majhna piščalka neslišni ultra-zvok. Na vratih garaže pritrjen in v to svrhu izdelan mikrofonski sprejemni zvočni nihajev in sproži neki motor v premikanje, ki odpre vrata in užge svetilko.

Ultra-zvok zamore tudi izvršiti velike spremembe v trdih, tekočih in plinastih snoveh. Tako je že tudi uspelo očistiti mleko skoro vseh klic (bakterij), ki plavajo v nečistem mleku. Ravnotako je uspelo razcepiti majcene mastne kroglice, iz kojih sestoji vsako mastno mleko, v še manjše delce. Ker se tako mleko v želodcu strdi v jako majhne drobce, priporočajo sedaj zdravniki takšno „razdrobljeno“ mleko majhnim otrokom, ker je zelo lahko prebavljivo.

S pomočjo ultra-zvoka so znižali število bakterij v mleku do samo osem v kubnem centimetru, dočim ima mleko, ki ga navadno pijemo dan na dan, še eno do 30.000 bakterij, pa ga smatramo še za čisto.

Blížamo se času, ko nam bo uspelo po tem novem načinu sterilizirati razna jedila (t. j. uničiti v njih škodljive bakterije), ki nam danes še povzročajo marsikatero obolenje.

V bližnji bodočnosti bo že najbrž možno spremeniti sitno in morečo meglo v dež in jo na ta način odstraniti, da nam ne zagrinja sonca. V ta namen građe že takozvani ultrazvočni generator s 30 KS (konjskih sil).

Amerikanski raziskovalci delajo že velike in uspešne poizkuse z ultrazvokom v rastlinstvu in poljedelstvu. Tako je dr. Raymond H. Wallace (na vseučilišču Connecticut) pustil vplivati zvočne valove s 400.000 nihaji v sekundi na razna semena nekaj minut. Opazil je, da so se takšne rastline hitreje razvijale in dajale dva do trikrat večjo letino. Kakšnega pomena bo ta iznajdba za zvišanje pridelkov, si lahko mislimo že zato, ko raste število prebivalstva po vsem svetu vedno bolj in bolj.

S pomočjo ultrazvoka so začeli zdraviti s poskusi, operirati brez noža! Tako sta dr. Lynn in dr. Tracy na nevrološkem zavodu kolumbijske univerze napravila na 37 poskusnih živalih mo- žganske operacije, ne da bi bilo treba odpreti lobanjo. Uspelo jim je, razdražiti ali celo uničiti določene dele mo- žganskega tkiva. Psiček, na kojega mo-

ganski centrum za premikanje nog so znanstveniki naperili zvočne valove, je začel res premikati svoje tačke. Mačka, „operirana“ po ultrazvočnem načinu na očeh, je bila še nekaj ur precej občutljiva za svetlobne žarke oziroma za luč.

V Ameriki izvajajo pri zelo umobolnih nevarne operacije na možganih, da morejo, ako že ne ozdraviti, vsaj olajšati trpljenje bolnikov. Operaterji morajo prebiti lobanjo in odrezati krpe velikih možganov od ostalih možgan. Nič manj kakor 2000 takih težkih in krvavih operacij so v zadnjih časih izvršili v Severni Ameriki. V kratki bodočnosti pa bo lahko marsikatera takšna operacija izostala, ker bo to po nadaljnjih izboljšanjih novega postopka mogoče namesto omenjenih težkih, kompliciranih ter krvavih izvajati le zračno-valovne, nekrvne operacije. In kakor trdi dr. Lynn, bo mogoče na ta način ozdraviti tudi blazne in bo treba samo najti one predele v možganih, iz katerih izhaja blaznost, in jim zmanjšati njihove funkcije.

Seveda je danes vse to, kar sem tu omenil, še v povojih oziroma v začetnem razvoju. S temi vrsticami tudi ni rečeno, da bo kirurg že kmalu treščil svoj oster nož v kot. Toda čas prihaja, ko se bo tudi to zgodilo, vsaj v toliko, da bo nož le redkeje treba vzeti v roke. Dr. K.

Življenje na kmetijah v Sovjetski zvezi in USA

Nikolaj Nessin je bil pred časom agronom na neki veliki državni kmetiji v Sovjetski zvezi. Sedaj pa deluje na neki farmi v vzhodnem delu Združenih držav. Zaželel je, da pove svetu, da je hvaležen za to, ker sedaj živi in dela v svobodni demokratični deželi. Nessin je eden tistih tisočev, ki so prišli v Združene države v smislu določil zakona o razseljenih osebah od leta 1948.

Svoje misli in čustva je izrazil v pismu, ki ga je poslal uredniku lista „New York Times“. List je objavil njegovo pismo, v katerem opisuje bistveno razliko med življenjem na sovjetski kmetiji in življenjem na farmi v Združenih državah.

Nessin takole opisuje svoje življenje v Sovjetski zvezi:

„Živel sem od leta 1934 do 1937 na veliki državni kmetiji blizu mesta Pavlograda. Dobro poznam življenje delavcev na tej kmetiji. Na kmetiji je bilo nad 1000 glav živine. Na njej je živelo

na 100 delavcev. Vsi so stanovali v dveh sobah z enimi vrati.

Vsak delavec je imel omaro za obleko in druge osebne stvari. Samo uradniki in starejši delavci z družino so imeli posebno oddeljeno sobo. Kot agronom sem imel posebno sobo, v kateri je bila postelja, ena miza in en stol.

Naša glavna hrana je bila krompirjeva in ječmenova juha. Na kmetiji je bilo 600 krav mlekaric in zato je bilo dosti mleka. Toda kljub temu je vsak delavec dobival na dan samo pol litra mleka in sicer posnetega. Redkokdaj so dobivali meso. Dajali so jim zelo malo zelenjave. Nihče se ni brigal za to, da bi se hrana zboljšala.

Kmetija je bila v neposredni bližini največje električne centrale v Sovjetski zvezi, toda kmetija ni imela elektrike. Ni imela niti vodovoda, niti kanalizacije.

Plača delavcev je bila povprečno 80 rubljev mesečno za kravje dekle in 120 rubljev mesečno za šoferja pri traktorjih. Polovica plače je bilo treba dati za hrano. Navadna obleka pa je stala 600 rubljev.

Delavci v Pavlogradu pa so dobivali plačo dva meseca pozneje.

Na kmetiji ni bilo nikakega kluba niti kake druge ustanove za razvedrilo. V edini trgovini pa si lahko kupil samo žganje in zelo slabo obleko.

Zelo pogosto je prihajala na kmetijo tajna policija. Prihajali so tudi tajniki sindikalnih zvez, a njihovo delovanje se je zelo malo razlikovalo od delovanja tajne policije.

Neprenehoma so kričali delavcem, da je treba zvišati proizvodnjo. Tistega, ki ni delal, kakor so oni hoteli, so proglasili za sovražnika naroda.

Nessin je sedaj zaposlen na neki farmi v rodovitni dolini države Delaware v Združenih državah. Življenje na tej farmi opisuje Nessin takole:

„Imam električno kuhinjo, kopalnico s toplo in mrzlo vodo in hladilnik. Mesečno dobivam 100 dolarjev in zraven še zelenjavo in jajca. Manj kot polovico svoje plače potrošim na življenske potrebe. Najem se do siteda in jem, kar si izberem. Delam osem ur dnevno. Ostali čas čitam, pišem, se učim angleščino ali grem v kino. Sem svoboden človek. Čitam, kar hočem. Pišem svojim prijateljem, kar mislim, in vem, da me zato ne bodo zaprli.

Hvaležen sem vladi in ljudstvu Združenih držav, ki so mi dovolili, da jaz, begunec iz Sovjetske zveze, živim in delam v tej svobodni demokratični deželi.“ (SDWB)

Za Vaše božične nakupe
blagovi najboljše kakovosti
po nizkih cenah
pri

Ichernutter

(elover - Kiagenfurt
Karfreitstr. 1 (preje J. Herschitz)

MILO, KI GA NI TREBA IZPIRATI

Neka ameriška milarna je stavila na trg novo vrsto pralnega mila, ki ima to lastnost, da perila po namiljenju ni treba izpirati. Perilo, oprano s tem milom, lahko takoj osušimo ali zlikamo, medtem ko je bilo treba doslej perilo po namiljenju vedno dobro izprati.

Novi proizvod, ki se imenuje „No Rinse Surf“ je v belih zrnih, ki se močno penijo. Dovolj je torej, da blago namočimo v tej milnici, ga prekuhamo in ožmemo. S tem milom bi za pranje porabile gospodinje polovico manj časa.

150 LETNICA WASHINGTONA

Prestolnica Združenih držav bo pridelala leto praznovala 150 letnico svojega obstoja. Vse države, ki so v diplomatskih odnosih s Severno Ameriko, so bile povabljene, da naj se udeležijo starodavnega velesojanja, ki se bo pričel uradno 4. julija, na praznik ameriške neodvisnosti. Sedem držav je že prijavilo svojo udeležbo.

Združene države, ki so si priborile neodvisnost izpod Anglije, so proslavile voditelje revolucije in prvega predsednika Jurija Washingtona s tem, da so ustanovile novo prestolnico z njegovim imenom. Bila je ločena od vseh ostalih zveznih držav in so jo zgradili na poldročju, ki se imenuje Kolumbijski okraj. Upravlja ga sam kongres. Kongres je prvič zasedal v Washingtonu 22. novembra 1790 leta.

Države bodo v posebni mednarodni palači razstavile dela, ki bodo kazala človekov napredek k demokraciji in svobodi. Praznik bodo proslavili s posebnimi paradami in na stadionu bodo prizorili za to slavnost napisano igro o Washingtonu. (SDWB)

ČUDNA ZGODBA O TORTI

Gospa Starkey ima sina pri mornarici v Guamu. Za njegov rojstni dan mu je pripravila lepo in sladko torto z napisom: „Vse najboljše, sinko moj.“ — Poštni urad v Omahi (USA) ni hotel sprejeti v celofan zavito torto, ker so bili tam prepričani, da bo pecivo prišlo v 9.000 km oddaljeni kraj popolnoma zdrobljeno. Mati je prosila in uradnik je torto odposlal, nanjo je prilepil listek z napisom: „Imejte malo srca, dečki.“ In torta je prišla v namembni kraj pravočasno in nedotaknjena.

ZELO MOČNA ŽARNICA

Neko ameriško podjetje je izdelalo mikroskopsko majhno žarnico s premerom 5 mm, ki daje svetlobo, ki je osmi- na jakosti dnevne luči. Svetlobo izžareva silno tenka plast stopljenega kovinskega cirkonija, ki je debela komaj za nekaj molekul in je razžarjena ter segreta na 3.600 stopinj.

Žarnica žari na zraku in ji zato ni potrebna steklena hrushka. Traja več sto ur. Uporabljamo jo lahko pri izmeničnem ali istosmernem toku. Verjetno jo bo možno uporabljati v kinematu, grafski industriji, pri televiziji, litografiji, fotostatiki in pri vseh znanstvenih raziskovanjih, kjer je potrebna silno močna luč.

PREBUJENJE VERSKE ZAVESTI

Najbolj značilen povojni pojav v Ameriki je zanimanje za duhovne in verske probleme. Jasen dokaz za to je dejstvo, da seznam knjig, ki se največ prodajajo, vsebuje vedno versko navdahnjena dela ali pa dela psihološko moralne vsebine. Ta dela imajo čisto prednost pred zgodovinskimi in političnimi deli, pred knjigami o spominih, zelo pred romani.

Zanimivo pri tem je tudi, da zahtevajo knjige, ki se bavijo z verskimi in moralnimi vprašanji. Ljudje med 20 in 40 leti.

Dan češkoslovaške neodvisnosti

(Nadaljevanje s 3. strani)

tremi leti je prvič izrazil v svojih spominih dvom nad sovjetskimi obljubami.

Beneš je umrl, toda njegovi človekoljubni ideali so najdragocenejša zapuščina, ki jo je zapustil svojemu narodu. Njegov ideal je bila demokracija in njegova demokracija je bila resnično ljudska demokracija, ne pa demokracija v sedanji obliki, vsa potvorjena in lažnjiva, ki pomeni diktaturo, anarhijo in sužnjost.

Beneš ni poznal dveh Evrop. Mnogi so mnenja, da se je Beneš zmotil. Toda tudi če bi bilo to res, bi morali priznati, da se je zmotil zaradi prevelike ljubezni do svojega naroda, ker ga ni hotel potisniti v tretjo svetovno vojno. Ta bi bila namreč še bolj divja in kruta, ker bi bila državljanska vojna. Toda mi ga ne moremo soditi: zgodovina bo izrekla svojo sodbo.

Poleg Tomaža Masaryka in Edvarda Beneša je še tretji lik Jana Masaryka. Mnogo se je govorilo in pisalo o njegovem tragičnem koncu. Kaj lahko še postavimo? V vsem teku človeške zgodovine najdemo primere ljudi, ki so bili pripravljeni žrtvovati sebe za uresničitev višjih idealov ali zato, da so se rešili pred življenjem, ki ga ni bilo vredno živeti. Jan Masaryk je živel svobodno in je hotel kot svoboden človek tudi umreti.

Grenki kelih češke tragedije je sedaj

že prepoln. Trikrat se je Češkoslovaška skušala otresti suženjstva svojega zemljepisnega položaja med Nemci in vzhodnimi Slovani, a vedno je propadla in bila znova ukovana v težke verige.

Zadnji udarec, ki so ji ga zadali Sovjeti, je bil najbrž najhujši, kajti suženjstvu se pridružuje še politika, s katero hočejo Sovjeti spačiti bistvo naroda.

Toda zaslužnje Češkoslovaške je koncem koncev prineslo še največ škodo komunistični politiki na mednarodnem področju. Skoraj si ne moremo predstavljati, koliko škode je napravil komunistični državni udar 18. februarja vsemu komunizmu na Zahodu. V Združenih državah je prepričal javno mnenje o veliki nevarnosti, ki je že pred vrati. To je tudi pospešilo ustanovitev Uprave za gospodarsko sodelovanje. V Italiji je znatno spremenil potek važnih volitev 18. aprila 1949. Po vsem ostalem svetu pa je imel večje posledice kot katera koli druga komunistična poteza v podložniških državah.

Naj se je Moskva še tako bala nadaljnega življenja parlamentarne demokracije na Češkoslovaškem in naj je stavila še take nade v Gottwalda, vendar se moramo vprašati, ali je bilo uničenje češkoslovaške neodvisnosti vredno tiste cene, ki jo je politbiro plačal za njo? (AIS)

Izpod domače lipe

(Kakor do sedaj, objavljamo tudi danes na tem mestu pisma naših čitateljev z dežele, ki izražajo njihova osebna mnenja in uredništvo nikakor ne odgovarja za vsebino.)

DHOLICA

Ko je naš kraj postal slaven po junakih iz letošnjih „Večernic“ Družbe sv. Mohorja, je pa že potrebno, da se tudi mi oglasimo. Drugače bodo še mislili drugod po Koroškem, da spimo kakor kralj Matjaž. Sicer je res, da rod, ki je rasel v nacistični dobi, ne zna slovensko brati, vendar pa nas je še precej, ki komaj čakamo, da prinese pismonoša „Koroško Kroniko“. Tudi mlajši rod se že spet zanima za slovensko branje. Sedaj, ko je delo na polju končano, bomo imeli tudi več časa, da bomo mogli večkrat poslati kako poročilo iz naših krajev.

Iz več krajev smo brali poročila, da so napeljali električni tok. Tudi mi ne zaostajamo in zlasti sedaj, ko je delavcev na deželi vedno manj in jih skoraj ni mogoče plačati, kot bi bilo potrebno, je električni tok pri nas prava dobrota. — Kužna ohromelost pri svinjah je tudi pri nas pobrala veliko živali in škoda je velika, k sreči je bolezen sedaj prenehala.

Še to moramo poročati, da smo dobili novega cerkovnika in novega organista, to pa oboje v eni osebi in sicer je to g. Janez Sajovic. Pred nedolгим časom je prišel k nam iz Rožeka, pa se je že dobro udomačil in je že splošno priljubljen. Zlasti smo veseli lepega petja v cerkvi, pohvalo zato zasluži organist, seveda pa tudi še posebej pevci, ki se ne bojijo žrtvovati časa za pevske vaje.

ZAHOMEC

(Smrt med plazovi)

Po obilnih padavinah koncem meseca novembra je nastala v planinah velika nevarnost plazov. Ti zahtevajo skoraj vsako leto kako žrtev. Tako su tudi letos dne 2. decembra pogrešili oskrbnika Zahomske koč pri Čajni. Začeli so gais. kati in naslednjo noč so ga našli zasutega pod plazom v neposredni bližini hotela na Ojstrniku. Nesrečnej se je vračal proti domu z Bistriške planine, ko ga je zajel plaz in ga zasul dva metra globoko. Ker na umrlem niso mogli ugotoviti posebno nevarnih poškodb, je nastopila smrt gotovo vsled zadušitve.

TINJE—KAMEN

(Omejitev železniškega prometa preko mosta)

Ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku nam je poslalo sporočilo, da so popolnoma neosnovane vesti, da je vožnja po železniškem mostu preko Drave pred železniško postajo Tinje—Kamen smrtno nevarna.

K temu sporočilu ravnateljstva državnih železnic moramo reči, da sicer vožnja preko mosta ni nevarna, da je

pa most v resnici že nujno potreben obnove. — Ko so bile pred približno petimi leti končane vojne operacije na Koroškem, so vojni dogodki zadeli tudi most preko Drave pri Tinjah, ki je bil porušen. Kot nadomestilo so nato postavili zasilni most iz težkih jeklenih nosilcev na lesenih jarmih. Vse do sedaj pa niso pričeli z novogradnjo tega mostu. Vzrok temu je deloma veliko pomanjkanje denarja v blagajni prometnega ministrstva, deloma pa tudi razmeroma majhen promet na železniški progi Celovec—Pliberk. Ta promet pa se je povečal, odkar je odpravljen takozvano „zaporno območje“ na Južnem Koroškem. Ravnateljstvo državnih železnic predvideva, da bo mogoče v letu 1950. dobiti potrebne vsote in bo tako mogoče drugo leto začeti z gradnjo novega dravskega mosta pod Tinjami.

Sedanji začasni most je pod stalnim nadzorstvom, tako da se ni bati nobene nesreče. Vse pokvarjene, prepelele ali drugače poškodovane lesene dele mosta takoj izmenjajo in nadomestijo z novimi lesenimi deli. Tako bodo tudi v prihodnjih tednih zopet izmenjali več lesenih delov. Vsled tega je potrebno prestopanje in morajo potniki peš preko mosta, da ni treba delavcem preveč prekinjati dela.

Tak promet s prestopanjem je bil vpeljan v petek dne 9. decembra in bo to potrebno 8 do 12 tednov. — Vse potnike opozarjamo pri tem, da bo železniška uprava še sprejemala navadno potniško prtljago, ne pa tudi koles in ostalega blaga v prometu z osebnimi vlaki. Toverno in brzovozno blago bo odpremljala železniška uprava na progi Celovec—Pliberk v obeh smereh le vsak ponedeljek, vsako sredo in vsak petek. Važno je tudi, da v času, ko bodo popravljali most in bo potrebno prestopanje, ne more prevzeti železniška uprava odgovornosti za morebitno zakasnitev zvez v Celovec na vlake proti St. Vidu na Glini in proti Beljaku.

LOBNIK PRI ŽEL. KAPLI

Hvalevredno je, da popravljajo ceste in tudi mostove po vsej deželi in vsakemu kraju privoščimo, da ima lepe ceste in tudi dobre mostove. Vendar pa bi želeli, da tudi pri nas ne ostane le pri obljubi. Že predavnimi leti je bilo obljubljeno, da bodo gradili cesto po Lobniku, do danes pa še ni nič in vendar obljuba dolg dela.

Zaradi slabih prometnih razmer v naši dolini že lansko leto nismo mogli spraviti iz Lobnika posekanega lesa, ker je namreč bilo premalo snega. Če

pa bi imeli cesto, bi mogli tudi v poletnem času voziti les iz naših gozdov.

Naši gorski kmetje so pridni, trudijo se z gospodarstvom od zore do mraka in ob vsakem vremenu, toda kaj jim vse to koristi. Pri nas so zelo važni dohodki iz gozdov, če moremo seveda les spraviti iz naše doline. To pa ni mogoče, dokler nimamo vozne ceste. — Pravijo, da se razmere urejujejo, upamo, da se bodo toliko uredile, da bomo v letu 1950 dočakali tudi začetek del na tako potrebnih cestah po Lobniku.

ZELEZNA KAPLA

Neredno dostavljanje pošte

Zima s svojimi dolgimi zimskimi večeri je že prikimala v naše doline in planine. Ob teh večerih po stari navadi radi sežemo po dobrem berilu. Zato skrbi deloma Mohorjeva družba s svojimi lepimi knjigami. Vedno pa tudi težko pričakujemo, kdaj bo prišla v naše oddaljene naselbine „Koroška Kronika“. Ker smo pa tako oddaljeni od prometa, traja dolgo časa, da pride pošta po naših hribih in dolinah. Včasih se nam skoraj zdi, da le ni potrebno, da bi morali tako dolgo čakati na pošto. Nočemo sicer nikogar obdolževati, toda kot davkoplačevalci imamo pravico zahtevati, da nam pošta redno dostavlja poštno pošiljke. Nikakor namreč ne moremo razumeti, kako je mogoče, da kdo dobi po dve številki „Koroške kronike“ skupaj, to se pravi, da mu jo pošta dostavlja komaj vsakih 14 dni. Zelo bomo hvaležni poštni upravi, če se malo pozanima za naše razmere in nam omogoči bolj hitro dostavo pošte. — Tako se tudi ne bi moglo dogoditi, da je bil nekdo iz naših krajev klican na okrajno glavarstvo v Velikovec. Iz poštnega žiga na ovitku je bilo razvidno, da je glavarstvo povabilo pravočasno poslalo in bi pri rednih poštnih razmerah moralo priti pismo pravočasno. Toda pismo je prišlo v roke naslovljenca tri dni potem, ko bi že moral biti na glavarstvu v Velikovec.

DEKAN FR. MARINIČ — BOLAN

V letošnjem poletju je poročala „Koroška Kronika“, da se je mudil na Koroškem na obisku v krajih, kjer je deloval nekoč kot dušni pastir, vpokojeni mestni župnik in dekan v Pliberku preč. g. duhovni svetnik, hišni prelat sv. očet in starosta goriške duhovščine Franc Ser. Marinič. — Takrat smo poročali, da je gospod dekan kljub visoki starosti še čil in zdrav.

Te dni pa je dospela iz sončne Gorice vest, da se je te dni msgr. Marinič na poti ponesrečil. Padel je namreč tako nesrečno, da si je pri tem zlomil nogo. Želimo in upamo, da bo krepka narava gospoda prelata tudi to nesrečo prenesla in mu želimo skorajšnjega okrevanja, vsem številnim njegovim znancem in prijateljem pa ga priporočamo v molitev.

Gledališče

Začetek predstav ob 20:00

- 20. dec.: Boheme. Opera.
- 21. dec.: Panoptikum. Veseloigra.
- 22. dec.: Boheme.
- 23. dec.: Kraljica valčka (Walzerkönigin). Opereta. Premiera, red A.
- 24. dec. 14.00: Princeska Burjica. Pravljičja za otroke.
- 25. dec.: 10.15: Princeska Burjica. 20.00: Kraljica valčka.
- 26. dec. 10.15: Princeska Burjica. 20.00: Kraljica valčka.

PUCCINI:

„La Boheme“

Zopet enkrat je bilo v razprodanem celovškem gledališču svečano razpoloženje. Izgledalo je, da bo premiera Puccinijeve opere „La Boheme“ zopet pomemben dogodek v celovškem glasbenem življenju. In v resnici se je to tudi zgodilo.

Ni bila samo radovednost, slišati pravič ali ponovno znamenitega gosta, temveč tudi veselje, da zopet slišimo in se opajamo nad prelepo glasbo mojstra Puccinija. Glasbo, ki živi in osvaja srca danes še prav tako, kakor jih je pred 50 leti.

Glavno vlogo Rudolfa je pel kot gost g. Salvatore Romano. Njegov mehki in blesteči tenor, združen s čudovito lahko italijanske tehnike petja, je idealno izražal vso lirčnost te bohemske pojave. Ga. M. Dietrich je podajala pevsko in igralsko, zlasti v zadnjih slikah, zelo doživeto vlogo nesrečne Mimi. Ni pa njena krivda, če smo imeli včasih, zlasti v prvem dejanju občutek, da ji vloga te vrste pevsko popolnoma ne odgovarja. Musette o je pela gđ. E. Wesely, ki se je zelo potrudila, vendar je ostala vloga nekako brezbarvna.

Od ostalih bi omenili še g. Welza, čigar podajanje je bilo brezhibno, če ne bi bil v prvem dejanju tako zelo navezan na dirigenta, ter gg. Polkeja in Dietricha. Zelo pester in razgiban je bil zbor v 2. sliki. Orkester je dobro vodil g. Eisenburger, na nekaterih mestih mogoče nekoliko premočno. V celoti je zapustila predstava globok vtis.

Primecna lažična darila

DOBRA IN CENENA
V TRGOVINI OBLEK

Schaeckh & Moser

BELJAK

POLEG „PARKHOTELA“

Karel Mauser:

Mrtui rod

IZVIREN ROMAN IZ ZILJSKE DOLINE
3.

Tedaj je Hanzej skočil proti njemu in se skušal skriti za njegovim hrbtom. Podlipnika je obšla groza. Pa se je koj zavedel. S trdo roko je vrgel beba med otroški drobiž, kamenje se je vsulo nanj. Potlej so se otroci razgubili in Motnikov se je s krvavo ustnico smejal v Podlipnika, ki se ni mogel premakniti s praga.

Tedaj je bilo Folteju petnajst let.

Nič čudnega, da je Podlipnik s trdo roko držal Folteja na vajetih. In nič čudnega, da sta imela s Pečnikom besedo, koj ko se je fant pričel razgledovati po dečvah.

Mladost je treba zgraditi in obrzdati. In sicer koj od začetka. Še tako se rado kaj nameri.

Stari Podlipnik vé.

Vse bistriške dečle vedo, da bo Pečnikova Greti mlada Podlipnica. Nič ne žinjajo, da bi moglo biti kako drugače. Po števnanju se je očitno pokazalo. In Folteju je prav.

„Zbivaže“ je prišla h Kašniku na Bistrico nova dekla, Kočarjeva Mojca iz Melvič.

Kočar je bil reva. Za dobro rjuho zemlje je imel, nekaj za sirek, nekaj za čompe. Krave ni premogel, s kozami se je pobijal. Otrok pa je imel, da ni vedel kam z njimi. Domala vsako leto je bil eden. Živeli so in rasli in če so bili umiti in opravljeni, so ga že gruntarski zavdali zanje. Fantje so bili potegoni, dečle pa čudno zale in pripravne. Ko so odrasle, so se gruntarski skoraj stepli zanje. Dobre dekle ne rasto po gmajnah. Težko dobiš dekle, da bi bila za vse pripravna. In Kočarjevo so bile. Pridne in tihe, vdane kakor ovce.

Kašnik z Bistrice je toliko časa npletal v Melviče, da se je Kočar vdal. Sicer je skoraj že obljubil Mojco v Tirole v Šent Jakob, pa se je samemu zdelo tako daleč, da je bil Kašnikove prošnje kar vesel. Zakaj bi se dečva pobijala po tisti puščobi? Res bi imela nekaj več plače, blizu je pa le blizu. Tam je vse v bregu, v košu prenašaj zemljo in kar zemlja rodi. Na Bistrici je pa prljazno in kakor je po drugih zvedel, Kašnik ni slab gospodar. Mojci ne bo hudega.

Dečli je bilo tudi prav. Saj bi šla tudi v Šent Jakob, nazadnje je vseeno, kje služi, bliže doma je pa le rada.

Vendar je Kočar zavoljo lepšega ne-

kaj časa omahoval. Naj vidijo gruntarji, da ne čaka ravno nanje. Mojco bi lahko oddal. Ko je Kašnik prišel tretji pot in moledoval, se je Kočar vdal.

Tako je prišla Mojca na Bistrico.

O Svečnici ji je bilo devetnajst let. Prav nič se ji ni poznalo, da je zrasla iz bajte. Močna je bila, z lepimi pšenčnimi kitami pa takšnega života, kakor da je vse dotlej delala samo pri gospodi. Bistriške dečle so se kar spogledale, Kašnik je bil pa kar iz sebe. Kdo se postavi s tako dekle? Nihče! Še Podlipnik ne, čeprav je tak gruntar.

Kar zavrelo je po Bistrici. Čez Kašnikovo dekle je pa ni. Še stari Podlipnik jo je prečenil, ko jo je prvič videl. Stal je na dvoru, ko je šla mimo s kurtovcem. Zamižal je na eno oko in se delal, kakor da je ne vidi. Koga je pozdravila, se je počasi zasukal in malomarno odzdravil.

Tisti večer je tudi Foltej pri večerji omenil novo Kašnikovo dekle.

„Pravijo, da je Kočarjeva iz Melvič.“

„Bajtarska,“ je krehnil Podlipnik. „Iz sirka je zrasla in iz čompe. Kočar je vesel, da jo je porinil na grunt.“

„Žobaré, da je na moč pridna,“ se ni mogel unesti Foltej.

„Se bo videlo. Vsaka se zažene, ko gride v službo. Potlej se vsaka rada spridi. Jutri bomo orali za čompe.“

Podlipnik je rekel svojo besedo in

Foltej je vedel, da oče o Kašnikovi deklinočejo več slišati.

Zardel je in hlastno zajel iz skled. Podlipnik pa je z roko bobnal po mizi in mirno naročal, kje naj se prične z oranjem.

Ko je stari Podlipnik zvečer legel, se je čutil čudno nemirnega. Foltej je spal v naizbi in v izbi je bilo tiho, da je Podlipnik razločil tiktakanje ure iz kuhinje. Sam ni vedel kako, toda nocoj mu je prišla na misel Motnikova Neža. Branil se je misli, toda čim bolj se je je otepaval, bolj je silila vanj.

Kašnikova nova dekla ji je kar podobna, le da je Neža imela redečkaste lase. Takšne kakor Hanzej. Toda v oči in v hojo ji je na moč podobna.

Podlipnik čuti grozo, ki vstaja iz teme. Tistikrat, ko mu je Neža povedala, kako je z njo, je vekala kakor otrok. Podlipnik še dobro ve, kako se je tresla.

Zavalil ji je tiste stotake. Vzela jih je. „Brez njih bi otroku ne povedala, kdo mu je oče. Človek nisi. Žival si, pes, in prekleta naj bo zibel v tvoji hiši.“

Potlej mu je pljunila v obraz.

V temi potegne Podlipnik po licu. Kakor da je Nežin pljunek še vedno na njem.

¹³ spomladi; ¹⁴ klmpež (ročni vozček na dve kolesi); ¹⁵ gornja hiša.

Modelle eigener Schöpfung

Soral Pelze

Soral

kažuhi

GRAZ HERRENGASSE 1 TEL. 49-30 — 23-07

AMERIKA
v številkah

Lani so izdali v Združenih državah 17.175 kongresov, katerih se je udeležilo 9.105.000 delegatov.

Laani so izdali v Združenih državah 25.991 novih patentov, povprečno po en patent na vsakih 5800 oseb.

V največjem ameriškem mestu New Yorku poučuje zdaj na osnovnih in srednjih šolah okoli 33.000 učiteljev.

V Združenih državah je 600 javnih knjižnic s 130 milijoni knjig.

V letu 1948 je bilo sklenjeno v Združenih državah nad 1.800.000 zakonov, to je za 10% manj kot 1946; tudi število ločitev zakona se je zmanjšalo od 4,3 na 1000 (1946) na 2,8 na 1000 (1948).

V letu 1948 so prodali v inozemstvo nad 25 milijard ameriških cigaret, to je za 10% več kot leto preje.

Združene države so leta 1948 izvozile za 191 milijonov dolarjev farmacevtskih predmetov, v glavnem penicilina in streptomicina.

V Združenih državah je 76.000 diletantskih radiopostaj.

Vsak Američan povzije na leto okoli 5 kg rib in sorodnih proizvodov.

V Združenih državah je nad 270.000 gradbenih podjetij.

Nailepse
božična darila

ZA ELEGANTNO
DAMO IN GOSPODA

DOBITE SAMO PRI

Schappel & Co.

Celovec - Klagenfurt
OBSTPLATZ 1

König
BACKPULVER

KONIG PECILNI PRASEK!

V osmih dneh je Božič!

Draga gospodinja, premisli že sedaj, kako vesela bo Tvoja družina, če ji boš postavila za Božič na mizo pecivo, katero si sama spekla. In prav letos naj bo zopet tako, kakor je bilo nekoč. Letos ima gospodinja že mnogo izbire, kajti med številnimi König-ovimi navodili za uporabo s slikami boš našla gotovo nekaj, kar boš lahko naredila in bo tudi vsem teknilo. Nikar se ne boj, da Ti ne bi uspelo, saj

König-pecilni prašek je nenadkriljiv!

Ša posnavašca

BAUER - LIKERJI

VINSKO ŽGANJE - SLIVOVKA - ŽLAHTNA ŽGANA VINA

VELEŽGANJARNA IN TOVARNA LIKERJEV

FRANZ BAUER - GRAZ

Zahtevajte

Finkensteiner

leseni, domaci in tuji
proizvod

Kože
surove kože

kakor lisice, podlasice, dihurji, veverice, zajci, jazbeci kakor tudi vse kože divjadi in domačih živali nakupuje po dokazano

najvišjih dnevnih cenah

Hans Wrann

Celovec - Klagenfurt, Priesterhausg. 4
Telefon 2695

Heanilna in posajilna
deustva v Celovcu

Uradije ob ČETRTHIH in SOBOTAH od 9. do 12. ure

Pavličeva-ulica 7 (stara Einspielerjeva hiša)

ODBOR

SPECIALNA TRGOVINA

Optik

KRONFUSS

CELOVEC - KLAGENFURT
Bahnhofstraße 15 - Telefon 28-33

Dobavitelj bolniške blaginje

Najboljše
modno blago
in perilo

Grünen

Celovec - Klagenfurt
Burggasse

MALI OGLASI

Ženitna ponudba! — Vdovec, 31 let, pošten, sposoben za vsako delo, želi spoznati Slovenko (25 do 35 let), tudi vdovo, (mogoče tudi Nemko). — Ponudbe poslati na „Kor. Kroniko“ pod značko „Iskrena ljubezen“. 521

Iščem nujno pridno, pošteno žensko, ki bi znala tudi molsti, za pomoč k starejši gospodinjici na malo posestvo. Plača po dogovoru. Ana Skrinar, št. Rupert, p. Velikovec. Völkermarkt. 520

HUMANIC
Der gute österreichische Schuh

Daber avstrijski čevlji

Kinder FOTO Ella Petrykiewicz

FOTOGRAF

BELJAK - Villach

Poročne in darilne slike ter slike za legitimacije. Izvrševanje fotoamaterskih del.

Nov naslov: Postgasse 3, Tel. 49-36

Božična darila!

URE VSEH VRST!

Dragulji, zlate in srebrne stvari

jedilni pribori pri urarju in juvelirju

FRANZ WIESER

Celovec - Klagenfurt
Bahnhofstraße 12

Radio Schmidt

Prodaja - popravila žarnice

Vaša strokovna trgovina

CELOVEC - Klagenfurt
Bahnhofstraße 22 - Telefon 29-48

Bacve, lake, emajle, laneni fienež, slikarske in plesarske potebščine

kupite najbolje pri

PETER DE CILLIA

FELDKIRCHEN - Telefon 73

in pri podružnici: Celovec-Klagenfurt, St.-Veiter Straße 35 - Tel. 28-38

VEDNO VELIKA IZBIRA

ORIENTALSKIH IN PERZIJSKIH PREPROG.

na roko vozanih in zametnih (velournih) preprog ter tekačev. Blago za pohištvo, zavese, pregrinjala za mize in divane. Popusti za preprodajalce, hotele in gostilne. — Plačline olajšave. — Dajemo v to stroko spadajoče nasvete za opremo sob, po želji tudi na licu mesta.

Strokovna trgovina za preproge, pohištveno blago in zavese

DIR. JOSEF RADLMAYR

BELJAK - VILLACH

TRGOVINA NA DROBNO: POSTGASSE 3 TELEFON 47-67 444